

PRZEGLĄD MIERNICZY

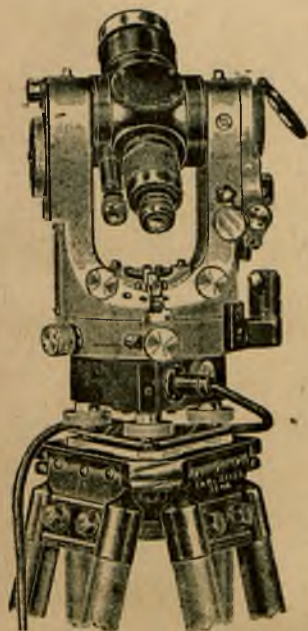
MIESIĘCZNE CZASOPISMO NAUKOWE, ZAWODOWE I INFORMACYJNE
POŚWIĘCONE SPRAWOM MIERNICZYM
ORGAN STOWARZYSZEŃ MIERNICZYCH W POLSCE

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, WIELKA 5 m. 4 — TEL. 679-85. KONTO CZEKOWE w P. K. O. Nr. 4376
ADMINISTRACJA CZYNNA w DNI POWSZEDNIE od godz. 8-ej do 3-ej.

Prenumerata roczna 24 zł., półroczna 12 zł., kwartalna 6 zł., Zmiana adresu 1 zł.

Ceny ogłoszeń w czasopiśmie: Strona 300 złotych; $\frac{2}{3}$ strony — 250 złotych; $\frac{1}{2}$ strony 200 złotych; $\frac{1}{3}$ strony — 150 złotych; $\frac{1}{4}$ strony — 120 złotych; $\frac{1}{8}$ strony—70 złotych; $\frac{1}{16}$ strony—40 złotych

ZEISS

TEODOLIT II

do triangulacji, poligonizacji
i pomiarów katastralnych

z optycznie tworzoną średnią do pomiarów przy świetle dziennym i sztucznym, z dokładnością bezpośrednio 1" oraz $\frac{1}{10}$ " przez szacowanie.

Teodolit II z elektrycznym oświetleniem (1 żarówka) do odczytania kół podziałowych i poziomnicy. Oba odczyty w jednym okularze tuż obok okularu lunety. Wspólne, nigdy nie przesłaniane oświetlenie obu kół, mikrometru i krzyża kreskowego. — Precyzyjne scentrowanie tulejkowe teodolitu względem podstawy. Luneta może być przrzucona przez zenit (w obie strony), daje się ustawić pod dowolnym kątem nawet w zenicie (pion optyczny). Powiększenie lunety 28 \times . Nadaje się do pomiaru przy pomocy busoli pudełkowej lub rurkowej. Precyzyjny odległościomierz nasadkowy.

**NIWELATORY, DALMIERZE „LODIS”
TACHYMETRY REDUKCYJNE**

**Przyrządy do wykonywania i opracowywania
zdjęć terro- i aerofotogrametrycznych**

Informacje oraz wyczerpujące katalogi wysyła bezpłatnie

CARL ZEISS, Jena oraz GENERALNE PRZEDSTAWICIELSTWO

Inż. Wł. LEŚNIEWSKI

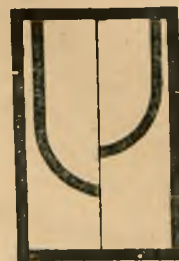
WARSZAWA 22, ul. TOPOŁOWA 2, tel. 8-16-06 i 8-16-46

oraz firmy prowadzące przyrządy geodezyjne ZEISS'A

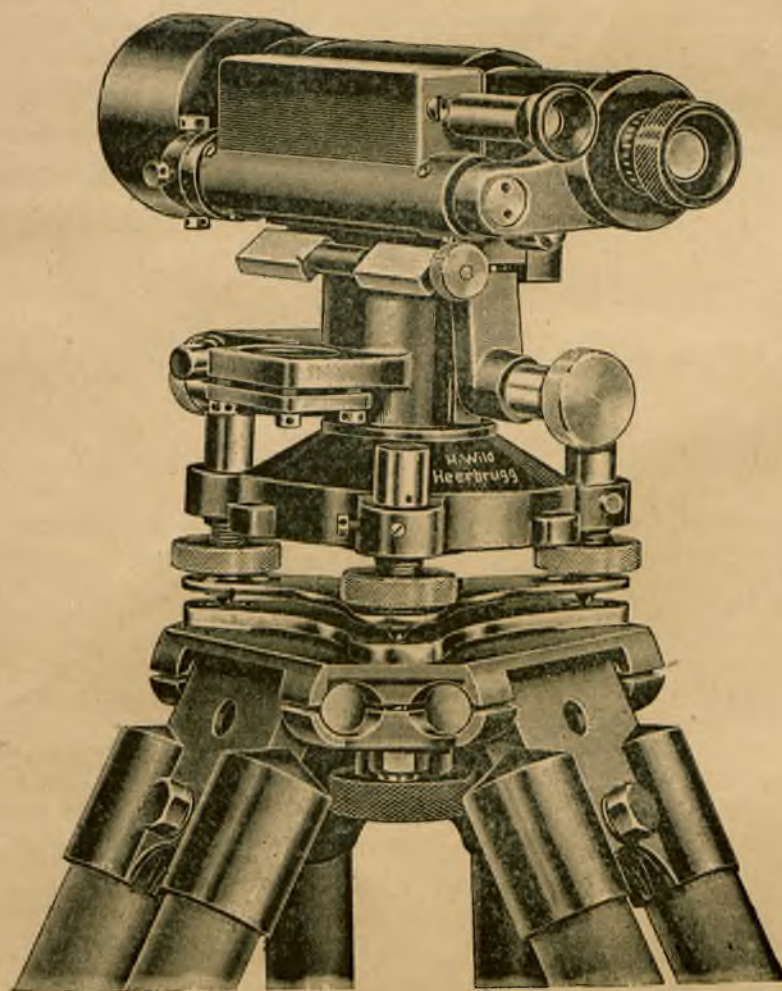
WILD N II

Nowy Niwelator

z kołem poziomym lub bez—do niwelacji, budowy dróg, kolei, mostów, tuneli, budownictwa wodnego i t. p.

Wielkość pęcherzyka libeli, widziana w niwelatorze WILDA N II.

Stałe połączenie lunety i libeli.

Obracalna luneta spoczywa pewnie na łożyskach Y.

Wyjątkowo jasny obraz libeli.

Jasna luneta o $24\times$ lub $28\times$ powiększeniu.

Średni błąd wysokości na 1 km niwelacji w jednym kierunku $\pm 0,5$ mm.

ŻAĆ PROSPEKTÓW NI 59.

WILD N II bez koła poziomego.

H. WILD S. A., Heerbrugg (Szwajcaria)

WYŁĄCZNE PRZEDSTAWICIELSTWO:

H. ROZEN, Warszawa, ul. Krucza Nr. 36, telefon 9.41-78

WILD
HEERBRUGG

PRZEGLĄD MIERNICZY

MIESIĘCZNE CZASOPISMO NAUKOWE, ZAWODOWE I INFORMACYJNE
POŚWIĘCONE SPRAWOM MIERNICZYM
ORGAN STOWARZYSZEŃ MIERNICZYCH W POLSCE

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: WARSZAWA, WIELKA 5, — TEL. 679-85.
KONTO CZEKOWE w P. K. O. Nr. 4376 — REDAKCJA CZYNNA w CZWARTKI w godz. 10 — 1.
ADMINISTRACJA CZYNNA w DNI POWSZEDNIE od godz. 8-ej do 3-ej. — Redakcja rękopisów nie zwraca.

T R E Ś Ć:

Prof. L. Sopoćko—Organizacja wolnozawodowych prac mierniczych w Jugosławii.

Dr inż. E. Wilczkiewicz — Zastosowanie fotogrametrii przy pracach inżynierskich.

Przegląd piśmiennictwa.
Wiadomości bieżące.

S O M M A I R E:

L. Sopoćko, prof. — Organisation des travaux de mesures exécutés par des géomètres libres professionnels en Yougoslavie.

E. Wilczkiewicz, dr inż.—Application de la photogrammétrie aux travaux du génie.

Revue des livres et des journaux.
Chronique professionnelle.

Profesor LEON SOPOĆKO

ORGANIZACJA WOLNOZAWODOWYCH PRAC MIERNICZYCH W JUGOSŁAWII.

Niżej zamieszczamy w tłumaczeniu artykuł nadesłany nam z Białogrodu przez *prof. L. Sopoćko* Prryp. Red.

Królestwo Jugosłowiańskie, powstałe w wyniku wojny światowej 1914 — 18, objęło szereg prowincyj: Czarnogórze, Bośnię i Hercegowinę, Słowenię, Chorwację oraz Banat, które żyły do tego czasu w warunkach odrębnego ustroju państwowego i społecznego.

W związku z tym w pierwszym okresie istnienia młodego państwa wykonywanie prac mierniczych było nacechowane w znacznym stopniu brakiem jednolitości, ponieważ prace te były uzależnione od dawnych ustaw, instrukcyj oraz rozporządzeń, które jeszcze zachowywały swą moc na terenach wyżej wymienionych prowincyj Jugosławii.

Z biegiem czasu jednak we wszystkich dziedzinach życia państwowego i społecznego odbywał się proces konsolidacji, który stopniowo nadawał im jednolitość niezbędną dla normalnego rozwoju i wzrostu organizmu państwowego.

Jeśli chodzi o organizację prac mierniczych, to odstęp czasu pomiędzy r. 1918 a 1937 można podzielić na dwa okresy: od 1918 do 1932 oraz od 1932 do 13/X 1937 r., kiedy to została wydana nowa ustawa o inżynierach upoważnionych (ovlasteni inženjeri), która stworzyła nowe podstawy dla wykonywania prac wolnozawodowych.

Pierwszą troską zjednoczonego państwa było jak najrychlejsze usunięcie skutków wojny, zaspokojenie najpilniejszych potrzeb ludności przez nią zrujnowanej oraz unifikacja życia narodowego różnorodnych części państwa.

Trzeba było odbudować zniszczone przez wojnę koleje, przebudować ustrój rolny nadzielając bezrolną ludność, a zwłaszcza uczestników wojny, ziemią, u-

porządkować podatek gruntowy za pomocą założenia katastru w tych prowincjach państwa, które go nie posiadały, podjąć na nowo prace melioracyjne, zaniebane podczas wojny, zakładać sieci drogowe łączące nowe prowincje z terytorium przedwojennym państwa itd. Wszystkie te zadania wymagały zaangażowania na służbę państwową licznych kadrow technicznych, tak z wyższym, jak ze średnim wykształceniem, przy czym najwięcej dawała się odczuć potrzeba w osobach obeznanym z pracą geodezyjną i mierniczą. Wobec tego zaś, że w czasie wojny oraz w pierwszym okresie powojennym dopływ świeżych sił technicznych prawie całkowicie ustał, państwo zmuszone było z braku wykwalifikowanych sił technicznych wykorzystać kadry innych pracowników umysłowych, którzy mogli nabyć potrzebne doświadczenie zawodowe w miarę wykonywania prac.

Doniosłą rolę w tych okolicznościach odegrali w Jugosławii liczni emigranci rosyjscy, którzy osiedlili się tam w r. 1919. Znaczna ich część składała się z byłych oficerów, poza tym pokaźną grupę stanowili rosyjscy inżynierowie i technicy różnych specjalności. Ostatnia grupa została natychmiast zatrudniona przy organizacji prac, podczas gdy dla pierwszej wymienionej kategorii zorganizowano 6 i 9-miesięczne kursy przygotowawcze, mające na względzie różne specjalności. Najliczniejszą okazała się grupa studiująca miernictwo.

Słuchacze kursów mierniczych byli natychmiast po ich ukończeniu zatrudniani przez poszczególne ministerstwa, a mianowicie: przez Ministerstwo Robót Publicznych (Ministarstvo Gradjevina) dla prac dro-

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ
Warszawa

Pl. Jedności Robotniczej 1

g 44

gowych, przez Ministerstwo Komunikacji (Ministarstvo Saobraćaja) dla studiów tras kolejowych, przez Ministerstwo Rolnictwa (Ministarstvo Poljoprivrede) dla studiów melioracyjnych przy regulacji rzek oraz pracach osuszania i nawadniania gruntów.

Największą liczbę świeżo wyszkolonych techników mierniczych zatrudniło Ministerstwo Finansów (Ministarstvo Finansija), mianowicie Generalna Dyrekcja Katastru, (obecnie Departament Katastru i Dobr Państwowych — Odelenje Katastra i Drzavnih Dobara), wchodząca w skład Ministerstwa, która przystąpiła w r. 1919 do wykonywania zdjęć katastralnych na terytorium dawnej Serbii i Czarnogórza.

Próba podjęta przez pierwszego Generalnego Dyrektora Katastru, ś. p. inż. Savę Radojkowicza, zmierzająca ku utworzeniu niezbędnych kadrów z mierniczych pracujących na terytorium niedawno przyłączonych od Austrii prowincji, nie powiodła się, tak z powodu niedostatecznej liczby tych mierniczych, która nie wystarczyła nawet dla zaspokojenia potrzeb lokalnych, jak i dlatego, że praca w zaniedbanej i spustoszonej części państwa nie pociągała mierniczych szkoły austriackiej, przyzwyczajonych do dobrych warunków czasów przedwojennych w bogatym i gęsto zaludnionym państwie.

Wobec tego Generalny Dyrektor Katastru, dążąc do realizacji wspomnianego zagadnienia, nawiązał w r. 1919 kontakt z założonym w tym że roku Związkiem Mierniczych Jugosłowiańskich, na czele którego stał wtedy pułk. S. Bozkowicz. Na posiedzeniu Zarządu Związku w Zagrzebiu w dn. 22 czerwca 1919 r. Generalny Dyrektor Katastru przedstawił swój projekt organizacji technicznej katastru na terytorium dawnej Serbii.

Według tego projektu „W pierwszym rządzie należało dążyć do sformowania kadrów techników, którzy wobec różnorodności prac katastralnych byłiby podzieleni na trzy kategorie:

1. Kierownicy prac, inżynierowie - geodeci, z ukończonymi studiami wyższymi (8 semestrów), którzy mogliby kierować wykonaniem wszelkich prac geodezyjnych oraz wykonywać zasadnicze prace geodezyjne i techniczne.

2. Mierniczkowie z ukończoną średnią szkołą techniczną (kurs 3 — 4-letni), przyjmującą jedynie kandydatów mogących się wykazać świadectwem z 4 klas średniej szkoły ogólnokształcącej. Personel ten winien wykonywać zdjęcia oraz inne prace z dziedziny geodezji niższej.

3. Personel pomocniczy, który powinien być werbowany ze studiujących miernictwo (pripravnici) oraz z doświadczonych robotników zatrudnionych przy pracach mierniczych (figuranti). Osoby tej kategorii mogłyby, po wykonaniu 6 lub 10-letniej praktyki i po zdaniu odpowiedniego egzaminu, wejść w skład wykonawców prostszych czynności pomiarowych.

Jednak gdy przystąpiono do konkretnego tworzenia grupy wyszkolonych mierniczych dla wykonywania prac związanych z założeniem nowego katastru w Serbii, to okazało się, że wyłonienie tych kadrów z ogólnej, niezmiernie ograniczonej, liczby mierniczych w Chorwacji i Sławonii jest praktycznie niemożliwe.

W lokalnych organizacjach mierniczych Bośni,

Hercegowiny i Słowenii sprawa przedstawiała się nie wiele lepiej: tylko 40 — 50 pracujących tam mierniczych zgodziło się przenieść na roboty w Serbii.

A więc zamiast 200 — 250 specjalistów potrzebnych, według obliczeń Generalnego Dyrektora Katastru, do wykonywania prac pomiarowych w ciągu pierwszych dwóch lat, można było zwerbować z ówczesnych kadrów mierniczych zaledwie połowę wymienionej liczby.

W innych ministerstwach rzeczy się miały jeszcze gorzej, gdyż personel techniczny figurujący w ich ewidencji był nawet mniej liczny niż personel figurujący w ewidencji Ministerstwa Finansów. Co zatem wyłonienie nowych kadrów do wykonywania omawianych prac napotykało na poważne trudności.

Podobnie i w zakresie mierniczych prac wolnozawodowych popyt znacznie przewyższał podaż.

Wymagania życia praktycznego nie pozwoliły na urzeczywistnienie teoretycznie słusznych i usprawiedliwionych dążeń kół mierniczych, sformułowanych na posiedzeniach Związku, a zmierzających do tego, by wykonywanie prac pomiarowych było powierzane wyłącznie osobom z wyższymi studiami geodezyjnymi i wykształceniem mierniczym (8 semestrów wyższej szkoły). Potrzeba założenia średniej szkoły mierniczej była zupełnie negowana.

A tymczasem w życiu praktycznym wzięła górę zasada wolnej konkurencji, przy której dyplom odgrywał mniejszą rolę aniżeli doświadczenie praktyczne, indywidualne uzdolnienia wykonawcy i szybka orientacja w wymaganiach życiowych.

Ale wobec tego, że w pierwszych latach po wojnie (okres 1918 — 1928) nie było de facto żadnej konkurencji, kadry mierniczych wolnozawodowców wypełniły się wkrótce ludźmi przedsiębiorczymi, których wiadomości techniczne były minimalne, lecz którzy w zamian za to posiadali doskonałą umiejętność dostosowywania się do okoliczności i ciągnięcia z nich korzyści.

Do tego okresu należy wielka liczba wszelakich prac wolnozawodowych, mających duże znaczenie, które zostały oficjalnie zaaprobowane mimo zasadniczych braków technicznych. Niektóre z tych prac miały tak poważne braki, że wypadło później wykonywać całą pracę na nowo.

Z biegiem czasu, kiedy zostały zaspokojone najbardziej palące potrzeby życiowe, kiedy organizacja władz zaczęła coraz lepiej dostosowywać się do nowej struktury państwa, kiedy na arenie życia zaczęły ukazywać się kadry nowych specjalistów, dał się też stwierdzić proces uzdrowienia w dziedzinie wolnozawodowych prac mierniczych, który rozwijał się w dwóch kierunkach: z jednej strony stale wzrastająca konkurencja zaczęła stopniowo usuwać od prac mierniczych wykonawców przygodnych z niedostatecznym przygotowaniem technicznym, z drugiej zaś strony postęp w organizacji kół fachowych spowodował to, że niewykwalifikowani wykonawcy wolnozawodowych prac mierniczych, którzy dzięki praktyce mierniczej i swoim wytrwałym wysiłkom nabyli wiedzę mierniczą, a w wielu wypadkach również doskonałe doświadczenie zawodowe, zmuszeni byli przejść do roli pomocników tych mierniczych, którzy

nieli tylko formalne prawo do wykonywania omawianych prac.

Jak wielka była rola odegrana przez wspomniany wyżej Związek Mierniczych Jugosłowiańskich w tym procesie wprowadzenia wolnozawodowych prac mierniczych na normalne tory, trudno ściśle określić, ale bądź co bądź na każdym niemal dorocznym walnym zebraniu Związku nad kwestią tą żywo dyskutowano z powzięciem szeregu uchwał mających na względzie konieczność zwrócenia się do czynników miarodajnych z kategorię żądaniem odsunięcia od wykonywania wolnozawodowych prac mierniczych osób nieuprawnionych. Prawdopodobnie pewien brak bezstronności w postawieniu sprawy oraz ostra walka w łonie samego Związku, sprowadzająca się niejednokrotnie do kwestyj osobistych, a także niejednorodność składu Związku, do którego należały osoby ze studiami wyższymi, średnimi, lub nawet z tylko praktycznym doświadczeniem — nie pozwoliły Związkowi uzyskać dostatecznego autorytetu w sferach rządowych i zawodowych, który by zmusił do liczenia się z jego uchwałami.

Niemniej przeto, po ostatecznym zorganizowaniu prac związanych z zakładaniem nowego katastru w Serbii i Czarnogórze, znalazła się w myśl wniosku Naczelnika Wydziału Katastralnego, inż. Niedelkowica, na porządku dziennym sprawa ujęcia wolnozawodowych prac mierniczych w ramy ściśle określone.

Zasadniczą myślą przy rozwiązaniu tego zagadnienia było wprowadzenie wymagań, które by gwarantowały prawidłowe wykonanie prac wolnozawodowych przez osoby ubiegające się o uzyskanie od władz państwowych uprawnień.

W związku z powyższym zostały opracowane „Przepisy o uzyskiwaniu praw do wykonywania wolnozawodowych prac mierniczych oraz o warunkach ich uzyskania.” (Uredba o ovlascenju za izvodjenje javnih geodetsko - geometarskih radova i o uslovima sticanja tog ovlascenja), opublikowane w dn. 15 stycznia 1932 r. pod. L. 1100/V. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości (Min. Pravde), oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych (Min. Unutrasnih Poslova), z uwzględnieniem opinii Zarządu Izb Inżynierskich (Inzynjerskih Kameri) i z aprobatą Prezesa Rady Ministrów (Pretsednik Ministarskog Saveta). Są to tak zwane przepisy N 1100.

Omawiane przepisy wprowadziły następujące zmiany:

Przed wszystkim prawo udzielania upoważnień na wykonywanie prac geodezyjno - mierniczych zostało przeniesione z Ministra Robót Publicznych (Min. Gradjevina) na Ministra Finansów, do resortu którego należy Departament Katastru i Dóbr Państwowych (Odelenje Katastra i Drzavnih Dobra).

Po drugie, rozdział 3 tych przepisów postanawia, że mierniczkowie i inżynierowie wolnozawodowi, po uzyskaniu upoważnienia, mogą wykonywać „wszelkiego rodzaju prace geodezyjno - miernicze bez żadnych ograniczeń”, stosując się przy tym ściśle do istniejących instrukcji katastralnych. Wyjątek stanowią jedynie prace związane z likwidacją szachownicy gruntowej (komasacja), których wykonywanie w

myśl rozdz. 5 przepisów wymaga specjalnego każdorazowego upoważnienia.

Po trzecie, dla otrzymania upoważnienia niezbędny jest specjalny egzamin, składany przed komisją przy Departamencie Katastru i Dóbr Państwowych, w skład której wchodzi szef Departamentu (w charakterze przewodniczącego), naczelnik Wydziału Technicznego Katastru (Technicki Otsek), naczelnik Wydziału Ksiąg Gruntowych (Otsek za zemljisne kniige) oraz, jako specjalista w dziedzinie komasacji, jeden z wyższych urzędników Ministerstwa Finansów lub Ministerstwa Sprawiedliwości i wreszcie jeden przedstawiciel Izb Inżynierskich.

Egzamin składa się z trzech części: egzaminu praktycznego dotyczącego wykonywania prac polowych i opracowania otrzymanych wyników, egzaminu piśmiennego, polegającego na rozwiązaniu zadania geodezyjnego na obliczenie, i egzaminu ustnego z przedmiotów wchodzących w zakres badania.

Egzamin odbywa się według następujących 8 grup przedmiotów:

I — instrumenty, ich rektyfikacja i posługiwanie się nimi;

II — triangulacja niższych rzędów oraz podstawowe wiadomości z triangulacji wyższych rzędów;

III — wszelkie rodzaje prac niwelacyjnych;

IV — poligonizacja;

V — wszelkie rodzaje zdjęć szczegółowych;

VI — sporządzenie wszelkich planów z odnośnymi obliczeniami;

VII — ustawy, przepisy, instrukcje i cyrkularze dotyczące prac geodezyjno - mierniczych;

VIII grupa obejmuje ustawy i przepisy dotyczące likwidowania szachownicy i jest obowiązkowa dla kandydatów pragnących wykonywać związane z tym prace. Na razie póki jeszcze nie została opublikowana ogólna ustawa o likwidacji szachownicy (komasacji zakon), której projekt został już opracowany i jest rozpatrywany przez zainteresowane resorty, na terytorium Jugosławii obowiązuje aż 6 specjalnych ustaw i rozporządzeń rządowych, każde o charakterze ograniczonym terytorialnie.

Po czwarte, przepisy uwzględniły żądania sfer zawodowych i ograniczyły kategorię osób dopuszczalnych do egzaminów — warunkami następującymi:

1) warunkiem posiadania dyplomu studiów geodezyjnych, wydziałów kultur - technicznego i inżynierii budowlanej, gdzie geodezja wraz z ćwiczeniami praktycznymi jest studiowana przynajmniej w ciągu czterech semestrów, ze zdaniem egzaminów;

2) ukończenia dwuletniego kursu geodezyjnego przy wydziale technicznym Wyższej Szkoły w kraju lub zagranicą, ze zdaniem przepisane egzaminu (w chwili obecnej takich kursów przy technicznych wydziałach uniwersytetów jugosłowiańskich nie ma);

3) ukończenia szkoły średniej ze zdaniem państwowego egzaminu z zakresu nauk mierniczych, wprowadzonego rozporządzeniem byłego węgierskiego Ministerstwa Skarbu z dnia 24 września 1907 r. Nr 117787;

4) ukończenia wydziału mierniczego państwowych średnich szkół technicznych;

5) ukończenia byłego wydziału mierniczego w Białogrodzie, stworzonego na mocy ustawy podatkowej (zakon o poreskoj upravi) z dn. 14 czerwca 1884 r.;

6) ukończenia szkoły prywatnej pod nazwą „Akademia prof. Andonovic'a”, pod warunkiem odbycia studiów na wydziale mierniczym w ciągu normalnego okresu dwuletniego oraz zdania egzaminu;

7) ukończenia jakiejkolwiek innej szkoły technicznej, której kurs zostanie uznany przez Komitet Zdjęć Państwowych przy Ministerstwie Finansów (Odbor za drzavni premer) za dostateczny;

8) przedstawienia dokumentów stwierdzających posiadanie pełnych praw obywatelskich oraz zadowolający stan zdrowia.

W ten sposób zasadniczym wymaganiem stawianym osobom ubiegającym się o upoważnienie do wykonywania prac wolnozawodowych jest warunek ukończenia systematycznych, specjalnych studiów mierniczych w jednej ze szkół technicznych. Mierniczowie - praktycy nie są dopuszczani do egzaminu, chociażby znakomicie poznali podstawy teoretyczne i praktyczne prac geodezyjno-mierniczych. Niemniej przeto wszystkie uprzednio wydane upoważnienia do wykonywania prac pozostają ważne.

Wydanie przepisów Nr 1100 zadowolilo sfery zawodowe mające do czynienia z pracami geodezyjno-mierniczymi i od chwili wprowadzenia ich w życie organizacja wolnozawodowych prac mierniczych zaczęła szybko się ulepszać, przybierając charakter jednolity na całym terytorium państwa.

Ten drugi okres wykonywania wolnozawodowych prac mierniczych zbiega się z ukazaniem się na arenie życiowej młodych sil zawodowych z wyższym wykształceniem technicznym, — inżynierów - geodetów, kultur - techników, a zwłaszcza licznych inżynierów budowlanych.

O ile geodeci i kultur-technicy, których stosunkowo niewielka liczba sprowadzała się do kilkudziesięciu osób, dość łatwo znajdowali zastosowanie dla swych specjalnych wiadomości w instytucjach państwowych lub społecznych (kooperatywy melioracyjne—vodene zadruge), o tyle wśród inżynierów budowlanych zaczęły wyraźnie ujawniać się skutki nadprodukcji i dawna łatwość otrzymania tuż na początku samodzielnej pracy trwałych posad i dobrych zarobków przestała istnieć. Zarobki przy wolnozawodowych pracach mierniczych zrównały się, a nawet zaczęły przewyższać, zarobki młodych inżynierów z wyższymi studiami technicznymi.

Przy takim stanie rzeczy musiało powstać w pewnych kołach inżynierskich dążenie do uzyskania wyłącznego prawa wykonywania wolnozawodowych prac mierniczych, przy czym mierniczym bez wyższych studiów pozostawiała się rola podrzędna.

Z chwilą opublikowania przepisów Nr 1100 zaczyna się między kołami inżynierskimi a kołami mierniczymi walka o uprzywilejowane położenie — z jednej strony, i o zachowanie prawa do samodzielnego wykonywania prac pomiarowych — z drugiej.

Stanowisko inżynierów było znacznie mocniejsze wskutek dokonanego już uprawomocnienia się ustroju korporacyjnego, zgodnie z którym wszyscy inżynierowie prowadzący samodzielne prace na terytorium

państwa winni należeć do zalegalizowanej społeczno-prawnej organizacji inżynierów, do tak zw. Izby Inżynierskiej (Inzenerska Kamora), posiadającej szerokie pełnomocnictwa w zakresie ochrony praw inżynierów oraz w zakresie kontroli nad działalnością inżynierów wolnozawodowych, z prawem pociągania ich do odpowiedzialności dyscyplinarnej, aż do skreślenia z listy członków korporacji włącznie.

Pierwsza ustawa o Izbach Inżynierskich przewidywała jedynie zjednoczenie korporacyjne inżynierów budowlanych i architektów, działalność zaś inżynierów innych specjalności rozwijała się poza sferą wpływów Izb Inżynierskich i bez jakiegokolwiek związku z nimi.

Dla zlikwidowania takiego stanu rzeczy Główna Izba Inżynierska opracowała w r. 1932 nowy projekt ustawy o inżynierach przysięgłych (Zakon o ovlaštenim inženjerima), przewidujący wprowadzenie do Izb inżynierów wszystkich specjalności. Przy tej sposobności prawa inżynierów - geodetów, kultur - techników i inżynierów budowlanych zostały określone w projekcie ustawy w taki sposób, że mierniczych, według zdania zawodowych organizacji mierniczych, zupełnie odsunięto od samodzielnego wykonywania prac geodezyjno - pomiarowych.

Poza obszerną i dość ostrą polemiką na łamach organów zawodowych, Zarządy obydwu organizacji składały władzom rządowym oraz komisjom parlamentarnym wyczerpujące memoriały, protesty i deklaracje.

Istota zatargu sprowadzała się do następujących głównych punktów:

1) Koła miernicze, opierając się na ustawie o katastrze, według której plany katastralne winny służyć za podstawę dla wszelkiego rodzaju projektów inżynierskich, wypowiadały zdanie, że mierniczy sporządzający takie plany może wykonywać prace komasacyjne oraz pomiary miejskie bez względu na to, czy te prace są związane z projektami inżynierskimi, czy też nie. Inżynierowie zaś obstawali przy tym, aby prace te były wykonywane wyłącznie przez inżynierów specjalistów.

2) Również, zgodnie z projektem, inżynierowie rezerwowali sobie wyłączne prawo do wykonywania prac leśnych, tak z zakresu rozgraniczenia lasów, jak i podziału na poręby, podczas gdy mierniczowie uważali, iż tego rodzaju prace należą do ich kompetencji.

3) Według omawianego projektu ustawy, wydanie upoważnień na wykonywanie prac geodezyjno-mierniczych miało znów wchodzić w zakres kompetencji Ministra Robót Publicznych, podczas gdy mierniczowie uważali je za prerogatywę Ministra Finansów, realizowaną za pośrednictwem Departamentu Katastru i Dóbr Państwowych. Przeniesienie kompetencji na Ministra Robót Publicznych równałoby się, zdaniem mierniczych, zniesieniu ustawy Nr 1100 i całkowicie pozbawiałoby mierniczych prawa do wykonywania prac wolnozawodowych.

Rozbieżności poglądów obydwóch kół zawodowych ujawniły się w Parlamencie (Skupstini) i Senacie i zostały tam poddane wyczerpującej dyskusji, która spowodowała cały szereg zmian w przedłożonym projekcie.

Projekt ustawy uchwalony przez obydwie Izby Prawodawcze został opublikowany 13 października r.b. i od tego czasu organizacja wykonywania wolnozawodowych prac mierniczych uzyskała szersze oparcie.

Istota artykułów ustawy dotyczących pomiarów geodezyjnych sprowadza się ku następującym punktom.

Izby Inżynierskie przyjmują do swego składu inżynierów - geodetów, kultur - techników i po prostu geodetów, który to tytuł ma przysługiwać osobom z ukończonym specjalnym kursem dwuletnim przy jednym z uniwersytetów jugosłowiańskich.

Prawo do wykonywania prac wolnozawodowych oraz do kierowania przedsiębiorstwami prywatnymi można uzyskać jedynie za pośrednictwem Izb Inżynierskich, po okazaniu dokumentów stwierdzających ukończenie wyższych studiów, obywatelstwo jugosłowiańskie, zdanie egzaminu wymaganego od kandydatów pragnących wykonywać prace wolnozawodowe, znajomość języka państwowego (serbsko - chorwackiego lub słoweńskiego), wykonywanie z powodzeniem trzyletniego stażu praktycznego z zakresu danej specjalności, odbycie służby wojskowej oraz brak jakichkolwiek ograniczeń praw obywatelskich. Podania o udzielenie upoważnienia do wykonywania prac wolnozawodowych, zaopatrzone w uchwałę Izby, są kierowane do odpowiedniego ministerstwa w terminie najpóźniej miesięcznym.

Dekret upoważniający do wykonywania prac geodezyjno - mierniczych wydaje Minister Finansów. Wręczenie zaś dekretu i odebranie przysięgi należy do kompetencji przewodniczącego Izby.

Rodzaj prac, które może wykonywać inżynier tej lub innej specjalności, określa się specjalnymi przepisami, wydanymi przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministerstwami i z uwzględnieniem opinii Zrzeszenia Izb Inżynierskich. Termin wydania takich przepisów jest jednoroczny.

Nie zostało jeszcze wyjaśnione, jaki ma być zakres działania inżynierów - geodetów i kultur - techników. Jednakże na podstawie wyliczenia praw inżynierów upoważnionych w art. 16 ustawy można wnioskować, że obejmie on wszystkie rodzaje prac geodezyjnych i mierniczych, komasację wraz z niezbędnymi melioracjami, pomiary miejskie z planem regulacyjnym; możliwe, że i pomiary lasów wraz ze sporządzaniem planów gospodarki leśnej zostanie włączone do kompetencji geodetów i kultur - techników, dopóki nie ma inżynierów leśnych, których kadry powstaną dopiero po jakimś czasie dzięki niedawno utworzonemu wydziałowi leśnictwa przy Uniwersytecie Białogrodzkim.

Co się tyczy samej organizacji korporacyjnej inżynierów, która ma zasadniczy wpływ na ujęcie i wykonywanie prac wolnozawodowych, to postać jej jest następująca:

Działalność inżynierów przysięgłych podlega kierownictwu Izb Inżynierskich, tworzonych za zgodą Ministra Robót Publicznych w centrach wojewódzkich („banowińskich”), jeżeli na terytorium wojewódz-

stwa jest przynajmniej 50 inżynierów upoważnionych. W przeciwnym wypadku Izba Inżynierska może objąć terytorium dwóch lub więcej województw pod warunkiem osiągnięcia przepisowej liczby członków. Izby Inżynierskie są zorganizowane na zasadzie samorządowej: wybór Zarządu Izby (uprzedni odbiór) odbywa się za pomocą tajnego głosowania na walnym zebraniu, przy obecności przynajmniej połowy ogólnej liczby wszystkich inżynierów wolnozawodowych członków Izby. Walne zebranie w opisanym składzie ustala również wysokość składek członkowskich; uchwała budżet i preliminarze; akceptuje przepisy i instrukcje; biera delegatów do Zrzeszenia Izb Inżynierskich, w ogóle decyduje we wszystkich zasadniczych sprawach.

Zarząd Izby, który jest organem wykonawczym i reprezentuje wchodzących w skład izby inżynierów wolnozawodowych, wykonywa uchwały walnego zgromadzenia; przygotowuje sprawozdania, jakie mają być przedstawione na walnym zebraniu; zarządza majątkiem Izby; decyduje w sprawie podań swych członków; wykonywa nadzór nad ich działalnością zawodową; wchodzi w kontakt z władzami w sprawach dotyczących działalności inżynierów wolnozawodowych; broni swych członków przed bezprawną konkurencją; stara się o dostarczenie im prac; opiniuje w sprawie zaangażowania do wykonywania prac inżynierów cudzoziemskich i prowadzi rejestr inżynierów, pracujących na terytorium Izby.

Od decyzji Izby można odwołać się do odpowiedniego ministerstwa lub do Zrzeszenia Izb, które jest naczelnym organem korporacyjnym.

Zrzeszenie Izb jest zorganizowane na tych samych zasadach, co same Izby, i składa się z prezesów oraz wiceprezesów poszczególnych Izb i obranych członków, po jednym na każdą pełną lub niepełną setkę członków.

Siedziba Zrzeszenia mieści się w stolicy państwa, t.j. w Białogrodzie. Zarząd Zrzeszenia utrzymuje kontakt z wyższymi władzami państwowymi we wszystkich kwestiach dotyczących inżynierów wolnozawodowych; z własnej inicjatywy lub z inicjatywy poszczególnych Izb opracowuje wszelkie zagadnienia z zakresu działalności technicznej w kraju, sporządza memoriały ze swymi wnioskami w tych sprawach, przedstawiając je wyższym władzom państwowym; wydaje opinie o projektach ustaw dotyczących prac technicznych w kraju; wprowadza jednolitość i koordynację prac poszczególnych Izb, opracowując w tym celu instrukcje i przepisy; dba o materialne zabezpieczenie członków korporacji na starość i na wypadek choroby, przy pomocy utworzonego specjalnie funduszu zapomogowego i emerytalnego.

Ogólny nadzór nad poszczególnymi Izbami Inżynierskimi oraz ich Zrzeszeniem sprawuje Minister Robót Publicznych za pośrednictwem specjalnych delegatów obecnych na walnych zebraniach Izb i przestrzegających, aby działalność ich zgadzała się z ustawą. Na wniosek delegata, uchwały walnych zebrań poszczególnych Izb lub ich Zrzeszenia mogą być unieważnione decyzją Ministra, w całości lub częściowo.

Niezależnie od tego, protokoły walnych zgroma-

dzeń winny być przedstawione w terminie 15-dniowym po zamknięciu posiedzeń Ministrowi Robót Publicznych, który ma obowiązek, w wypadku skarg na poszczególne uchwały zebrania, powziąć swą decyzję w ciągu 15 dni od daty złożenia mu protokółów. Izbowi i Zrzeszeniu przysługuje prawo odwołania się od decyzji Ministra do Rady Państwa (Državni Savet).

Izby mają prawo nakładać na swych członków kary za niedbałe wykonywanie pracy i pociągać ich do odpowiedzialności przed sądem dyscyplinarnym.

W razie niedbałego wykonywania zawodu przez członka Izby, zarząd jej udziela mu nagany na piśmie lub wyznacza grzywnę pieniężną w wysokości od 200 do 500 dynarów na rzecz funduszu zapomogowego.

Kolegium dyscyplinarne składa się z członków wybieralnych, wyznaczanych za pomocą losowania spośród 15 członków Sądu.

Kary nakładane przez sąd dyscyplinarny mogą polegać na udzieleniu nagany na piśmie, wyznaczeniu grzywny w wysokości od 500 do 3000 dynarów; zawieszeniu w czynnościach zawodowych nie dłużej niż na rok, całkowitemu pozbawieniu prawa wykonywania praktyki wolnozawodowej.

Prawo przewiduje w szczególności sposób tworzenia kolegium sądowego w składzie 3 lub 5 członków, zależnie od ważności sprawy, oskarżyciela i jego zastępcy, oraz całe postępowanie sądowe.

Zażalenia i protesty w sprawie orzeczeń sądu dyscyplinarnego mogą być kierowane do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Ministerstwie Robót Publicznych, w skład którego wchodzi: wiceminister lub urzędnik Ministerstwa z najwyższą rangą (w charakterze przewodniczącego) oraz jeden inżynier, jeden prawnik — z nominacji, i dwóch inżynierów wolnozawodowych — z wyborów tej Izby, do której należy sądzony członek.

Dla rozstrzygnięcia sporów w kwestiach materialnych między członkami jednej Izby lub różnych Izb, albo między inżynierami wolnozawodowymi a pracodawcami, czy też między osobami trzecimi, w sprawach prac inżynierskich, może być za obopólną zgodą utworzony przy Izbach sąd rozjemczy (Izborni Sud).

Sąd rozjemczy składa się, w zależności od wysokości pretensji, z 3 lub 5 sędziów, wybranych przez strony z grona inżynierów wolnozawodowych, i w swych pracach kieruje się obowiązującym prawnie postępowaniem cywilnym.

W końcowym rozdziale ustawy, dotyczącym zarządzeń prowizorycznych i przejściowych, w artykule, gdzie są wyliczone ustawy i rozporządzenia Rządu podlegające zniesieniu na mocy nowej ustawy o inżynierach przysięgłych, przepisy Nr 1100 nie figurują. Tymczasem w art. 125 ustawy jest powiedziane: „Niniejsza ustawa w żadnej mierze nie narusza praw mierniczych nabytych przez nich przed jej uprawomocnieniem się“.

Prawdopodobnie to właśnie dało prezesowi założonego w r.b. Związku upoważnionych inżynierów-geodetów powód do twierdzenia na łamach jego organu, że „przepisy Nr 1100 same straciły moc, ponieważ są w sprzeczności z zarządzeniami nowej ustawy“.

Taka interpretacja zapowiada dalszą walkę po-

między geodetami ze studiami wyższymi a mierniczymi ze szkołą średnią. Wynik tej walki będzie stanowił o ukształtowaniu się organizacji wolnozawodowych prac mierniczych w Jugosławii.

W każdym bądź razie przepisy Nr 1100 pozostają w mocy, ostatnia jesienna sesja egzaminów dla kandydatów ubiegających się o prawa do wykonywania prac wolnozawodowych odbyła się jak zwykle. Departament Katastru pozostał nadal instytucją, do której należy urządzenie takich egzaminów, i inżynierowie wchodzący w skład Izb Inżynierskich, skoro pragną uzyskać upoważnienie do wykonywania wolnozawodowych prac mierniczych, winni poddać się egzaminowi według przepisów Nr 1100.

Po zorganizowaniu wyższych sił technicznych kraju, znajdzie się oczywiście na porządku dziennym kwestia organizacji techników z wykształceniem średnim i niższym. Część tych techników ukończyła średnie szkoły techniczne, druga część nabyła swe podstawowe wiadomości na kursach prowizorycznych, dość licznych w pierwszym okresie istnienia i organizowania się nowego państwa; wreszcie ostatnia kategoria dostała się na posady o charakterze technicznym w drodze długoletniej praktyki technicznej na służbie w różnych instytucjach technicznych, głównie na terytorium byłych Austro - Węgier. Ostatni kadr doszedł już do sędziwego wieku i po większej części osoby tej kategorii pracują nadal w instytucjach państwowych lub społecznych w charakterze majstrów drogowych (putari), dozorców wodnych (nadzornici vodogradnja), dziesiętników wydziałów technicznych województw i miast (banovina i opstina) itd.

W miarę powiększania się kadrów średnich sił technicznych daje się zaobserwować wśród nich coraz większa dążność do organizacji zawodowej. Już istnieje Związek techników ze średnim wykształceniem, którego znaczenie społecznie nie jest wielkie, ponieważ jeśli chodzi o praktykę prywatną, to średni technik nie ma tam możliwości zastosowania swej pracy.

Wyjątek stanowią mierniczowie wolnozawodowi, już od kilku lat domagający się założenia, na wzór Izb Inżynierskich, specjalnych Izb Mierniczych, których zadanie byłoby analogiczne do pierwszych, a mianowicie polegałoby na ochronie interesów mierniczych wolnozawodowych, na sprawowaniu nadzoru nad działalnością ich członków i na zwalczaniu konkurencji osób nie zarejestrowanych w Izbie.

Jaki by nie był wynik żądań kół mierniczych, jasnym jest, iż ich organizacja w stosunku do prac wolnozawodowych będzie w tej lub innej zależności od wyższych sił technicznych reprezentowanych przez Izby Inżynierskie.

Nadzór techniczny nad wykonywaniem prac jest w rękach wojewódzkich inspektorów katastralnych, którzy wchodzi w skład wydziałów katastralnych wojewódzkich dyrekcji skarbowych. Dyrekcje skarbowe sprawdzają wszystkie definitywnie opracowane dokumenty techniczne, sporządzane w wyniku prac pomiarowych, a w szczególności dotyczące triangulacji niższych rzędów i jej obliczeń, sieci poligonowej i niwelacyjnej, dzienników i szkiców polowych, schematów i planów obliczenia powierzchni, wszelkiego rodzaju rejestrów.

Przy pracach mających charakter prawny i dotyczących zmian w rozmiarach i postaci własności prywatnej, jako to: wszelkiego rodzaju podziały i wydzielanie, parcelacja, likwidacja szachownicy, — w charakterze uczestnika przy sporządzaniu odnośnych dokumentów prawnych oraz dla sprawowania kontroli nad czynnościami mierniczego, który odgrywa rolę pośrednika pomiędzy stronami, występują przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości: lokalni sędziowie oraz sądy powiatowe i wojewódzkie. W działalności swej sądy kierują się zarządzeniami specjalnych ustaw dotyczących własności ziemskiej i praw posiadania.

Taki był w ogólniejszych zarysach stan rzeczy w dziedzinie wykonywania wolnozawodowych prac mierniczych w Jugosławii przed nowym okresem, który się rozpoczął 13 października 1937 r., a w którym muszą być uzgodnione interesy inżynierów i mierniczych ze studiami średnimi, oraz musi być ustalona organizacja prac mierniczych.

Należy przypuszczać, że sytuacja zaostriży się zwłaszcza z chwilą zakończenia prac związanych z założeniem nowego katastru na terytorium przedwojennej Serbii i Czarnogórze, kiedy ujawni się nadmiar sił mierniczych, które będą szukały zatrudnienia w praktyce prywatnej.

Dr inż. EDMUND WILCZKIEWICZ

ZASTOSOWANIE FOTOGRAMETRII PRZY PRACACH INŻYNIERSKICH.

Zadaniem mojego opracowania jest zwrócenie uwagi szerokiego grona inżynierów na korzyści, jakie metoda fotogrametryczna może oddać inżynierowi przy jego pracach, podanie możliwości jej użycia oraz uspokojenie tego grona, które obawia się dzisiaj zbyt dużej konkurencji a nawet zagłady dotychczasowych metod pomiarowych.

Przede wszystkim należy pokrótce podać rodzaje opracowań fotogrametrycznych. Dzielą się one na zdjęcia terofotogrametryczne i aerofotogrametryczne. Te ostatnie dzielą się na opracowania jednoobrazowe i dwuobrazowe (stereofotogrametryczne). Zdjęcia terofotogrametryczne polegają na opracowaniu zdjęć fotograficznych stereoskopowych wykonanych ze stanowisk na ziemi. Zdjęcia aerofotogrametryczne polegają na opracowaniu zdjęć fotograficznych wykonanych z samolotu. Przy opracowaniu jednoobrazowym wykorzystujemy poszczególne zdjęcia lotnicze metodą ich przetwarzania, zaś przy opracowaniu dwuobrazowym posługujemy się przyrządami tzw. autografami, w których kolejno opracowujemy po dwa zdjęcia lotnicze tej samej partii terenu. Wreszcie należy wspomnieć o aerotriangulacji, której zadaniem jest zmniejszenie ilości pomiarów polowych, na których opierają się opracowania fotogrametryczne.

Zdjęcia terofotogrametryczne mogą być stosowane w terenach górzystych i pagórkowatych przy zdjęciu obiektów, które mają być badane lub rekonstruowane (zabytki sztuki), wreszcie tam, gdzie zastosowanie innych metod pomiarowych jest utrudnione a wykonanie zdjęć stereoskopowych jest możliwe. Opracowanie planów na podstawie zdjęć terofotogrametrycznych — będąc nieco tańsze od innych metod pomiarowych — jest jednocześnie bardzo korzystne ze względu na bogactwo szczegółów uzyskanych na planie, oraz możliwość opracowania w każdej chwili dodatkowych partii terenu nie przedstawionych na planie, bez konieczności wyjazdu w teren. Dokładność opracowanych tą metodą planów jest bardzo wielka. Wykrywano np. ugięcia się mostów pod wpływem różnych obciążeń. Oczywiście, że z wzrastającą dokładnością rosną i koszty wykonania

zdjęć, gdyż musimy stosować wielką ilość podstaw a tym samym i stanowisk.

Zdjęcia aerofotogrametryczne pozwalają na najszybsze opracowanie planów sytuacyjnych, lub sytuacyjno-warstwowych. Koszty opracowania są minimalne (od 1 do 8 zł. za 1 ha bez podkładu geodezyjnego), jednak tylko przy zdjęciu większych obszarów (powyżej 200 ha). Jeśli dla zdjęć terofotogrametrycznych nie ma ograniczenia największej podziałki, to przy zdjęciach aerofotogrametrycznych możliwości te są ograniczone. Skala 1 : 1000 jest tą największą, w której wykonano próby uzyskując zadowalające rezultaty. Najczęściej stosuje się skalę 1 : 5000; w tej skali opracowuje się obecnie plany tysięcy hektarów. Z mniej korzystnymi warunkami, w jakich wykonuje się na samolocie zdjęcia fotograficzne, jak również ze sposobem ich opracowania wiąże się też i dokładność uzyskanych planów. I tak przy opracowaniu jednoobrazowym wykonuje się tzw. fotoplany, które powstają przez sklejenie przetworzonych zdjęć lotniczych; występują tu dość znaczne błędy sklejenia i przetwarzania, w czasie którego nie potrafimy usunąć wpływu różnicy wysokości na przesunięcie punktów i linii. Błędy te dochodzą do ± 1 mm w skali planu (dla skali 1 : 5000, ± 5 m). Nie mniej jednak plany takie do wielu celów są zupełnie wystarczające. Dokładniejsze są tzw. fotomapy, które opracowuje się na autografach przy równoczesnym wykorzystaniu dwu zdjęć lotniczych. Błędy fotomap są znacznie mniejsze ($\pm 0,3$ mm). Przy tym opracowaniu uzyskujemy również plan warstwowy, o wielkiej dokładności położenia warstw. Nadmienić należy, że tak metoda aero- jak terofotogrametryczna dostarczą nam placu warstwicowego tak wiernie przedstawiającego rzeźbę terenu, że żadna inna metoda nie może z nimi konkurować.

Jedynym wielkim utrudnieniem przy sporządzaniu planów na podstawie zdjęć fotograficznych stanowią tereny zalesione, dla których opracowanie warstw nie napotyka na znaczne trudności, a tym samym jest mało dokładna. Niemniej jednak i w takich terenach fotogrametria może oddać znaczne usługi, przy spo-

rzędzaniu planów gospodarczych, przy oszacowaniu lasów i stwierdzeniu zasięgu powstałych szkód.

Wyżej przytoczone zalety i wady metody fotogrametrycznej pozwalają stwierdzić, że jakkolwiek metoda fotogrametryczna nie może całkowicie zastąpić dotychczasowych metod pomiarowych, to jednak, przy umiejętnym jej stosowaniu, może się przyczynić do usprawnienia prac przedwstępnych przy wszelkiego rodzaju projektach inżynierskich, a tym samym i do obrony kraju, jako metoda szybka i tania. Zalety zdjęć fotogrametrycznych doceniono u nas na razie najwięcej przy sporządzaniu ogólnych planów zabudowania i planów regionalnych. Wydane do tego rodzaju planów rozporządzenia, traktują metodę fotogrametryczną na równi z innymi metodami pomiarowymi. Na wielką skalę użyto fotogrametrii do klasyfikacji gruntów, obejmując na razie obszar 1,5 miliona ha. Tak szeroko zakrojonych prac pomiarowych, które wykonane będą w krótkim stosunkowo czasie, nie możnaby przeprowadzić inną metodą pomiarową w czasie krótszym od kilkudziesięciu lat. Natomiast tylko na niewielkich obszarach użyto tej metody do celów inżynierskich, jak budowy dróg bitych i wodnych, przy regulacji rzek i potoków, do gospodarki lasowej itp.

Jako drogi do należytego wykorzystania tej nowoczesnej metody pomiarowej, która może w najkrótszym czasie dostarczyć koniecznego podkładu dla rozwoju gospodarczego państwa, uważam:

1. Opracowanie map gospodarczych w skali 1 : 5.000, które byłyby podstawą do wszelkich prac projektów inżynierskich. Plany takie zapoczątkowane zagranicą prowadzone są bardzo intensywnie. Wykonanie ich na terenie naszego Państwa będzie tym bardziej ułatwione, że jak już poprzednio wspomniano, wykonuje się obecnie u nas do celów klasyfikacyjnych zdjęcia lotnicze na obszarze setek tysięcy kilometrów kwadratowych i jeśli zdjęcia te będą posiadały pokrycie przynajmniej 60%, będą one mogły być bardzo dobrze użyte do opracowania mapy gospodarczej w skali 1 : 5.000. Do opracowania bowiem można będzie użyć podkładu geodezyjnego, którym posługiwano się przy wykonywaniu fotoplanów, a tylko wyznaczenie wysokości punktów dostosowania będzie musiało być uzupełnione dodatkowo. U nas w kraju posiadamy dostateczną ilość przyrządów, jak też i odpowiednio już wyszkolony personel, a więc i pod tym względem jesteśmy odpowiednio przygotowani, przynajmniej na okres początkowy.

2. Następnym zagadnieniem, które należałoby zapoczątkować, to urządzanie kursów, na których zapoznaliby się zainteresowani z metodą fotogrametryczną teoretycznie i praktycznie. Kursy takie po-

winno prowadzić Polskie Towarzystwo Fotogrametryczne, które posiada wśród swoich członków grono wykładowców, a przy odpowiednim poparciu instytucyj, rozporządzających przyrządami i zdjęciami, mogłoby z łatwością wykonać powierzone mu zadanie. Kurs taki obejmować powinien dwie części, pierwszą ogólną, dostosowaną dla szerszego ogółu, w której uczestnicy poznaliby metody pracy, a w szczególności możliwości zastosowania zdjęć fotogrametrycznych i mogłoby zasięgnąć również wszelkich informacyj. Kurs szerszy obejmowałby tak wiadomości teoretyczne jak i prace praktyczne, przy czym uczestnicy poznaliby sposoby opracowania zdjęć, wymagania odnoszące się do podkładu geodezyjnego, granice osiągalnej dokładności, oraz koszty poszczególnych opracowań.

3. Należy dążyć do utworzenia instytutu fotogrametrycznego przy jednej z Politechnik, którego zadaniem będzie przeprowadzanie badań w kierunku użyteczności fotogrametrii, wyszukiwanie nowych sposobów opracowania, badanie nowych przyrządów, konstruowanie przyrządów do krajowej produkcji, oraz śledzenie postępu w dziedzinach, na których opiera się fotogrametria. Instytut taki współdziałając z instytucjami, zajmującymi się zdjęciami fotogrametrycznymi, mógłby oddać duże usługi społeczeństwu. Nie wymagałby on dużych środków finansowych, gdyż tak jedna jak i druga Politechnika posiada już, może niezupełny, jednak zapoczątkowany inwentarz, przy pomocy którego w pierwszych początkach może wykonać niejedno zadanie w zupełności. Instytut taki wydawałby opinie urzędom i samorządom o możliwości zastosowania zdjęć fotograficznych, a w przyszłości miałyby również za zadanie szkolenie nowych sił technicznych, urządzałyby kursy i wydawałyby komunikaty o najnowszych zdobyczach w tej dziedzinie. Oczywiście, że instytut ten musiałby być popierany przez instytucje dla których by pracował, przez dostarczanie mu materiałów do badań i pomoc finansową, podobnie jak to ma miejsce z innymi instytutami.

4. W końcu należałoby dążyć do wprowadzenia obowiązkowych wykładów i ćwiczeń na wydziałach inżynierii, architektury i lasowym, by już na Politechnice młodzi adepci zawodu inżynierskiego poznali metodę, która w przyszłości może im przynieść znaczne korzyści w ich pracy zawodowej. Wprowadzenie tych wykładów i ćwiczeń nie pociągnie za sobą nowych wydatków, gdyż już na obu Politechnikach prowadzone są wykłady z fotogrametrii dla oddziałów mierniczych.

(Referat wygłoszony w sekcji VIII, na Pierwszym Kongresie Inżynierów we Lwowie).

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

Z PRASY ZAGRANICZNEJ

Journal des Géomètres Experts

Nr. 5 (maj) 1937 r.

Scalenie i podział gruntów w gminach kolektywnie posiadających grunty w Lewancie pióra p. M. Duraffourd'a.

Fotogrametria. Altiskop Richarda — André Carlier.

O zwrot wkładów przy podniesieniu kultury rolnej, poniesionych przez dzierżawców rolnych — F. L. Braucher.

Wyrównanie. Rozwiązanie równań warunkowych — inż. M. Zizikin, (z Łotwy).

Pomiary we Flandrii — J. S. Roupinsky. Autor podaje krótki rys historyczny metod stosowanych we Flandrii w wieku XVIII.

W numerze tym znajdujemy „stronicę” młodych o idealach zawodu pióra p. René Danger, oraz „Fantazje” — R. D.

Nr. 6 (czerwiec) 1937 r.

Scalenie miejskie — René Danger.
Komunalne i powiatowe Kasy Kredytowe — p. M. Quenille.

Aerofotopografia a eksploatacja lasów kolonialnych — André Carlier.

Prosta metoda wyciągania pierwiastków na arytymetrze — B. Goussinsky.

Kompas Poullain — Lepetif — Lepetif.

Nr. 7 (lipiec) 1937 r.

Wspomnienie kartografa o marszałku Fochu — Ed. Fonné.

Granice stosowania metod aerofotogrametrycznych w pomiarach. — Umberto Nistri.

Oceny nieruchomości — sprawozdanie eksperta. Niwelator precyzyjny Zeiss A — Karol Zeiss.

Nr. 8 (sierpień) 1937 r.

Posiadłości zabudowane poza ekonomią narodową — Caziot.

Pomiary liniowe — René Danger.
Kataster w Czechosłowacji — prof. J. Petrik, b. rektor.

Wywłaszczenia. — R. D.

Nr. 9 (wrzesień) 1937 r.

Upadek katastru gruntowego i topografii — René Danger.

Służba geograficzna armii — art. redakcyjny.
Organizacja prac — Raymond Danger.

Nr. 10 (październik) 1937 r.

W poszukiwaniu zawodu na wystawie Sztuki i Techniki — R. Danger.

Międzynarodowa Federacja Mierniczych — protokół zebrania Stałego Komitetu, odbytego 16 i 17 lipca, — major Killick.

Nr. 11 (listopad) 1937 r.

Nowy kataster italski — Leonid Piazzzi.
Fotogrametria — generał G. Perrier.
Teodolit uniwersalny Wild T. 2.

W każdym niemal numerze znajdujemy stronicę młodych, poradnictwo zawodowe, rozrywki matematyczne, echa i informacje, przegląd książek i czasopism oraz dział prawny.

Inż. St. Kluźniak.

Geodetski List

Czasopismo *Geodetski List* zostało założone w r. b. w Zagrzebiu; jest to więc poza czasopismem *Geometarski* i *Geodetski Glasnik*, wychodzącym w Belgradzie, drugie czasopismo jugosłowiańskie poświęcone sprawom geodezji i techniki mierniczej.

Zeszyt Nr. 1, marzec 1937 r. zawiera:

Artykuł poświęcony pamięci zmarłego geodety profesora Pawła Horvata, organizatora Wydziału Geodezyjnego w Wyższej Szkole Technicznej w Zagrzebiu, który również poświęcił dużo pracy, w charakterze kierownika, pracom komasacyjnym na terenie Kroatji i Slavonii.

Poprzeczne cylindryczne wiernokątne współrzędne. — Inż. S. Horvat.

Obserwatorium astronomiczne Wydziału Technicznego w Zagrzebiu. — Inż. arch. V. Schillhard i inż. B. Palcic. Autorzy podają historię powstania i rozwoju wspomnianego Obserwatorium oraz opis znajdujących się tam instrumentów i przyborów astronomicznych.

Sporządzenie map morskich. — Inż. L. Katusić. Autor podaje zasadnicze wiadomości o rzucie Mercatora oraz o poszczególnych pracach geodezyjnych niezbędnych dla sporządzenia mapy morskiej.

Poza tym zeszyt zawiera szereg komunikatów dotyczących spraw Stowarzyszenia, nowości piśmiennicze, nowości w dziedzinie instrumentów geodezyjnych i inne.

Zeszyt Nr. 2, czerwiec 1937 r. zawiera:

35-lecie ustawy o komasacji — Dr Marije Kiseljak. Autor podkreśla dodatnie strony tej ustawy, która 35 lat temu została wprowadzona jako ustawa autonomiczna dla Chorwacji, a która i dotychczas zachowała swoją moc na terenie Sądu Apelacyjnego w Zagrzebiu.

Poprzeczne cylindryczne współrzędne wiernokątne (ciąg dalszy) — Inż. S. Horvat. Autor podaje dwie swoje metody przekształcenia współrzędnych punktów położonych w dwóch sąsiednich zonach.

Sporządzanie map morskich (ciąg dalszy) — Inż. L. Katusić. Autor podaje zasadnicze wiadomości o pomiarach hydrograficznych tak terenowych, jak i głębokościowych, za pomocą głębokomierza Thompsona oraz uzasadnia potrzebę zastosowania fotogrametrii do pomiarów terenowych.

Scalenie gruntów jako roboty pu

bliczne — Inż. R. Golubović. Autor jest zdania, że przy pracach skalania gruntów wskazane jest, aby Państwo przyszło z pomocą finansową rolnikom, ponieważ kapitał włożony w te roboty podniesie stan rolnictwa, a więc i siłę nabywczą rolników.

Badania deformacji zdjęć aerofoto na kliszach przy pomocy indykatory Tissoła — Prof. P. Abakumov.

Poza tym nowości piśmiennicze, komunikaty itp.

K. Tenczyński

Zememericcky Vestnik

Zeszyt Nr. 10 (grudzień), 1937 r.

Dokładność kątów w zdjęciach lotniczych — inż. K. Svoboda. Autor podaje wzory na błędy w kątach, wywołane różnymi przyczynami, jak np. inklinacją lub nierównościami terenu. Przychodzi do wniosku, że aerotriangulacja winna być wykonywana z możliwie wielką starannością, by dała rezultaty odpowiednio dokładne.

Pomiary zabytków budownictwa i archeologicznych odkrywek — inż. Vaclaw Vasa. Autor omawia metody pomiaru poszczególnych pięter w odniesieniu do wspólnego układu współrzędnych.

Nowości piśmiennicze, sprawa stowarzyszeń i różne — zamykają numer.

Inż. St. Kluźniak

Zeitschrift für Vermessungswesen.

Zeszyt 17, z 1 września 1937 r.

Sprawozdanie z 37 Zjazdu niemieckiego związku mierniczych w Monachium 31 lipca do 4 sierpnia 1937. — Böttcher. Poza normalnymi sprawami organizacyjnymi i budżetowymi na porządku dziennym zjazdu znalazły się sprawozdania z dotychczasowej działalności i plany na przyszłość. Cele związku ustala zjazd w 3 punktach: 1. zorganizowanie jednolitego szkolnictwa, 2. rozwój i usprawnienie metod i przyrządów mierniczych, 3. stworzenie jednolitej niemieckiej służby mierniczej, pod jednym kierownictwem, od którego zależęć muszą wszystkie placówki miernicze. Budżet związku na rok 1938—39 zamyka się sumą 78 000 RM.

Wpływ refrakcji na zdjęcia fotolotnicze — K. Schütte.

Państwowa ustawa scaleniowa z 16 czerwca 1937 r. — Mauerhoff.

Zeszyt 18, z 15 września 1937 r.

Obliczenie wcięcia wprzód przy pomocy arytmetometru. — H. Hockmann. Przy pomocy formuł:

$$\begin{aligned} X + dy \cdot \cotg A_1 &= X_3 \\ X + dy \cdot \cotg A_2 &= X_2 \quad \text{i stąd} \\ Y &= Y_2 - \frac{X_2 - X_3}{\cotg A_1 - \cotg A_2} \end{aligned}$$

autor szybko dochodzi do celu.

Projekty ulepszenia suwaka logarytmicznego. — F. Korte.

Czy dane katastralne mogą być chro-

nione jako akta zasługujące na dobrą wiarę? — Knop.

Współpraca referendarzy mierniczych dla praktycznego wyszkolenia się. — Bredow.

Zeszyt 19, z 1 października 1937 r.

Wznowienie i dalsze prowadzenie bawarskiego pomiaru kraju. — Kuno Gampert.

Przenoszenie się błędów w siatkach poligonowych. — Dr Pinkwart.

Punkt triangulacyjny „Wielki Feldberg“ w Taunus. — Ferrecu. Powiązanie ze sobą dwóch siatek triangulacyjnych opartych na jednym punkcie.

Gast omawia ósme wydanie 1-go tomu Miernictwa Jordana, w opracowaniu O. Eggera.

Zeszyt 20, z 15 października 1937 r.

Niemieckie pomiary wojenne i materiał mapowy. — Langendorff.

Księgi katastralne czy kartoteki? — H. Bartels. Autor uważa, że zagadnienie to zasługuje na bliższe zbadanie, i wykazuje, że w katastrze powinien być wprowadzony nowoczesny system kartotekowy.

Zeszyt 21, z 1 listopada 1937 r.

Scalenie rolne w Bawarii. — G. Gunzler. Zastosowanie racjonalnej transformacji. — E. Ammermann.

Zamiana współrzędnych w dwóch różnych układach.

Normalny przekrój elipsoidy ziemskiej. — H. Schmehl.

Nowa organizacja szkolenia kartografów. — Hans Bartels.

Zeszyt 22, z 15 listopada 1937 r.

Zadania i organizacja miejskiego biura pomiarów i nieruchomości. — Beckenbach. Zadania tych biur dzieli autor na trzy główne rodzaje, tj.: 1. Zadania miernicze obejmują: współpracę z państwowymi władzami mierniczymi, badanie projektów budowlanych pod względem sytuacyjnym i prawa własności, współpracę nad planami zabudowania, wytyczanie i utrwalanie linii zabudowania w sytuacji i pionie, wytyczanie wszystkich robót inżynierskich, prowadzonych przez zarządy miejskie i wreszcie scalenie działek budowlanych. 2. Techniczne zadania administracyjne obejmują: politykę ziemską, nadzór nad obrotem nieruchomościami gruntowymi, administrację nieruchomości miejskich, podział kosztów budowy ulic na adiacentów itp. 3. Wykonanie i reprodukcja planów (Kartografia).

Wektorialno-analityczne wyprowadzenie wpływów błędnego położenia osi w teodolitach. — J. Sutor.

Odległownica o podwójnym okularze do pomiaru ciągów poligonowych o długich bokach. — Dpl. inż. H. Bertram. Autor rozważa możliwości skonstruowania takiego przyrządu i stawia następujące warunki, którym konstrukcja ta powinna odpowiadać: pozioma łała, stały odcinek na łaćce ograniczony sygnałami, odpowiednia dla tych sygnałów forma celownika mierzącego, precyzyjny pomiar kąta paralaktycznego i możliwość równoczesnego celowania na oba sygnały.

Inż. W. Chojnicki.

Geodezist.

Nr. 9 — wrzesień 1937 r.

Krótki przegląd studiów topograficznych przy budowie kanału Moskwa — Wołga. — G. F. Głotow. Po podaniu krótkiej historii budowy autor opisuje prace topograficzno-geodezyjne wykonane przy budowie kanału, rozpatrując kolejno pomiary poziome i wysokościowe.

Standaryzacja map — W. N. i I. W. Adzianow. Po omówieniu sprawy ujednostajnienia wykonywania map dla różnych celów, jak doboru skali, znaków umówionych itp., autorzy podkreślają konieczność opracowania w tym celu odpowiedniej instrukcji.

Graficzne określenie błędów funkcji wyrównanych wartości współrzędnych — B. I. Nikiforow. Autor omawia graficzny sposób określenia błędów funkcji współrzędnych punktu trygonometrycznego, wyrównanych metodą spostrzeżeń pośrednich, korzystając w tym celu z elipsy błędów położenia określanego punktu i zbudowanej na jej podstawie t.zw. „krzywej jednakowej dokładności“, podając przy tym dla wykreślenia elipsy błędów, a pośrednio i krzywej jednakowej dokładności, pomocnicze nomogramy znacznie upraszczające i przyspieszające pracę. Wykreślenie krzywej jednakowej dokładności i graficzne określenie na jej podstawie błędów funkcji wyrównanych współrzędnych autor ilustruje na przykładzie wcięcia skombinowanego.

O elipsie błędów. — A. S. Czebotariew. Autor opisuje nomogramy prof. Eggerta, pozwalające na podstawie danych elementów

$$\alpha = \frac{[bb]}{[aa]} \text{ i } \beta = \frac{[ab]}{[aa]}$$

odczytać kąt kierunkowy θ dużej osi elipsy błędów oraz wielkości:

$$t_1 = \sqrt{\frac{2}{1 + \alpha + \sqrt{(1 - \alpha)^2 + 4\beta^2}}}$$

$$\text{ i } t_2 = \sqrt{\frac{2}{1 + \alpha - \sqrt{(1 - \alpha)^2 + 4\beta^2}}}$$

służące do obliczenia połowy dużej i małej osi elipsy błędów ze wzorów:

$$A = \frac{m}{\sqrt{[aa]}} \cdot t_1$$

$$B = \frac{m}{\sqrt{[aa]}} \cdot t_2$$

Uniwersalny instrument fabryki „Aeroprzyrząd“ w pracach astronomicznych. — M. S. Zwieriew. Autor podaje wyniki prac pomiarowych przeprowadzonych w 1936 r. 5" uniwersalnym instrumentem na punktach triangulacyjnych I rzędu na Kaukazie.

Sensytometria negatywnych materiałów dla aerofoto — S. S. Gilew.

O metodyce obliczania norm w pracach topograficzno-geodezyjnych. — M. P. Sirotkin. Autor zwraca uwagę na brak odpowiednich norm ustalenia trudności i wydajności prac topograficzno-geodezyjnych, podkreślając, że z szeregu czynników wpływających na usta-

lenie wydajności pracy zwłaszcza słabo opracowane są normy uzależnione od naturalnych warunków terenowych. Jako przykład charakterystyki terenu oraz podział na rozmaite kategorie w zależności od różnych rodzajów prac pomiarowych autor podaje opis rozmaitych kategorii terenu przyjętych w Z. S. R. R. dla norm z 1937 r. w zastosowaniu do prac hydrotechnicznych i opracowanych przy współudziale autora.

W sprawie metodyki nauczania geodezji w geodezyjnych szkołach technicznych. — W. N. Zimownow. Autor rozpatruje dwa zagadnienia, a mianowicie: co wykładać i jak wykładać, programy bowiem nie zawsze są układane przez osoby do tego powołane; jako przykład autor przytacza, że gdy cztery lata temu powierzono mu opracowanie programu geodezji dla szkoły leśnej, mógł się z tego go wywiązać, gdyż pracując w Instytucie Leśnym był oszeregowany z pracami leśnych szkół technicznych, lecz gdy potem powierzono mu również opracowanie programu botaniki, to nic mu innego nie pozostawało jak tylko „rozłożyć ręce“. Po omówieniu programów teoretycznej i praktycznej części geodezji i zwróceniu uwagi na ich nieuczgodnienie oraz braki i niedomówienia, autor podaje ogólne wytyczne dotyczące uzgodnienia wykładów i ćwiczeń oraz wykonywania i organizacji samych ćwiczeń.

Praktyka zastosowania wiszących przyrządów pomiarowych. — B. Szejtliś. Autor opisuje metody pomiaru długości boków przy ścisłej poligonizacji zakładanej w latach 1934 — 1936 w związku z budową moskiewskiego metro; pomiar długości boków został wykonany przyrzędem Jaederina.

Wyciąg z protokołu posiedzenia katedry geodezji i astronomii Wydziału Geodezyjnego Wojskowo-Inżynieryjnej Akademii R. K. K. A. im. W. W. Kujbyszewa. (dn. 21 maja 1937 r.). Przedmiotem posiedzenia była sprawa artykułu S. S. Jelisiejewa „O pracach K. N. Smirnowa“ i odpowiedzi na ten artykuł prof. K. N. Smirnowa. Dla charakterystyki stosunków panujących w Z. S. R. R. przytoczymy poniżej niektóre ustępy z protokołu. Katedra uważa, że „prof. K. N. Smirnow dopuścił się w swych pracach niekrytycznej oceny zagranicznych instrumentów firm Wilda i Zeissa, charakteryzując je tylko z dodatniej strony, co jest w istocie niepotrzebnym i niezasłużonym ich reklamowaniem“... „ze strony prof. K. N. Smirnowa nie była wykazana konieczna aktywność sowieckiego uczonego robotnika w sprawie okazania właściwej pomocy fabrykom przygotowującym instrumenty geodezyjne o wysokiej dokładności“. Z zakończenia protokołu wynika, iż katedra przyjmuje do wiadomości oświadczenie prof. K. N. Smirnowa, że uważa krytykę za słuszną i obiecuje poprawić wszystkie usterki wskazane mu na posiedzeniu.

Zeszyt zamykają:

Wymiana doświadczeniem. Mapy sowieckie. Bibliografia. Kronika.

Dr. inż. Stanisław Jachimowski

Österreichische Zeitschrift für Vermessungswesen.

Zeszyt Nr 2 — 1937.

50 lat prac agrarnych w Dolnej Austrii. — Inż. J. Proksch.

Zeszyt Nr 3 — 1937 r.

Nowy przyrząd do stereoskopowego opracowywania zdjęć lotniczych — Inż. W. Kern. Autor, zatrudniony w oddziale fotogrametrycznym

Bundesamt für Eich — und Vermessungswesen, skonstruował nowy przyrząd do opracowywania zdjęć lotniczych. Przyrząd ten nadaje się do opracowywania terenu płaskiego, jak i górzystego, a z uniwersalnością łączy właściwość lekkiej budowy i łatwość transportu. Nie dorównywa co prawda pod względem dokładności odpowiednim laboratoryjnym przyrządom uniwersalnym, które wymagają natomiast statecznego ustawienia i nie nadają się do transportu. Może być użyteczny do celów wojskowych i niektórych prac topograficznych mniejszej dokładności. W pracach doświadczalnych w skali 1 : 12 500 średni błąd położenia punktu wyznaczono $\pm 0,4$ mm.

50 lat prac agrarnych w Dolnej Austrii. — Inż. J. Proksch. (Ciąg dalszy).

Zeszyt Nr. 4 — 1937 r.

Dwa nowe wywody twierdzenia Legendre'a. — Dr. F. Hauer. Twierdzenie Legendre'a, które głosi, że mały trójkąt sferyczny z dokładnością do wielkości małych 3-go rzędu może być zastąpiony przez trójkąt płaski po zmniejszeniu każdego z kątów o trzecią część przewyżki sferycznej, autor wyprowadza nowymi sposobami: 1°, przez zastosowanie wzoru pochodnego trygonometrii sferycznej i, 2°, przez zastosowanie analogii Nepera.

50 lat prac agrarnych w Dolnej Austrii — Inż. J. Proksch (zakończenie). Do prac związanych z przebudową ustroju rolnego autor zalicza: komasację użytków rolnych i leśnych, podział wspólnot gromadzkich, usuwanie enklaw z gospodarstw leśnych i zaokrąglanie ich granic. Po przedstawieniu rozwoju historycznego struktury gospodarstw wiejskich autor podaje przegląd historyczny ustawodawstwa mającego na celu uzdrowienie tego odcinka gospodarki narodowej, przegląd organizacji odpowiednich urzędów, wreszcie statystykę wykonanych prac z analizą osiągniętych korzyści gospodarczych. Dotąd skomasowano w Dolnej Austrii około 120.000 ha, niezbędna jest komasacja jeszcze na 250.000 ha, co łącznie stanowi piątą część powierzchni kraju; oczywiście obszar, gdzie komasacja byłaby tylko pożądana, jest znacznie większy.

Kwiatkowski.

Z PRASY KRAJOWEJ

Przegląd Fotogrametryczny.

Zeszyt 1 — 2. 1937 r.

O nowym stereoaufografie Wilda A—5. — Bronisław Piątkiewicz. — Po omówieniu zasad konstrukcji i sposobu działania autografu Wilda A—5, autor rozpatruje korzyści, jakie daje opisywany autograf. Artykuł, jak zaznacza autor, jest sprawozdaniem, opartym częściowo na zapoznaniu się z aparatem w fabryce, częściowo na publikacjach naukowo — technicznych.

Dokładność zdjęcia szczegółów drogą przetwarzania zdjęć lotniczych (Z prac fotogrametrycznych Zakładu Geodezji Wyższej Politechniki Warszawskiej). — T. Jastrzębski i inż. P. Niemczyk. — Wyznaczenia dokładności zdjęcia szczegółów dokonano przez porównanie części planu sytuacyjnego m. Łowicza, sporządzonego drogą bezpośredniego pomiaru w r. 1924 w skali 1 : 1000, z przetworzonymi zdjęciami lotniczymi. Z porównania współrzędnych 104 punktów, odczytanych z planu w skali 1:1000 i z fotoplanu w skali 1: 5000, przy założeniu, że plan pomiarowy jest wykonany bezbłędnie, otrzymano błędy średnie:

$$M_y = \pm 0,95 \text{ m}, \quad M_x = \pm 1,14 \text{ m} \text{ co w skali } 1:5000 \text{ wynosi:} \\ M_y = \pm 0,19 \text{ mm i } M_x = \pm 0,23 \text{ mm.}$$

S. p. Dr. Ludomir Wolfke — inż. M. E. Piasecki. — Wspomnienie pośmiertne.

Zeszyt zamykają:

VII-ty Doroczny Zjazd Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego. — Sprawozdanie ze Zjazdu, który się odbył dn. 13 lutego b. r. w gmachu Politechniki Warszawskiej.

Do P. P. Czytelników *Przeglądu Fotogrametrycznego*. — W związku z załączonym do zeszytu ostatnim arkuszem projektu polskiego słownictwa fotogrametrycznego Komitet Słownikowy P.T.F. zwraca się z prośbą do czytelników o nadawanie uwag, względnie nowych pomysłów. Za Komitet Słownikowy P. T. F. odezwę podpisał Bronisław Piątkiewicz.

Sprawozdanie Kasowe Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego za rok 1936. — Zestawienie wpływów i wydatków zamknięte sumą 2161 zł. 40 gr., w tym saldo na 1.1.1937 r. — 1074 zł. 61 gr.

Przegląd piśmiennictwa. Załącznik do *Przeglądu Fotogrametrycznego* — ostatni arkusz słownika fotogrametrycznego (str. 25 — 28).

Dr. inż. Stanisław Jachimowski.

Przegląd Melioracyjny

Zeszyt Nr. 5 (wrzesień, październik) 1937 r.

Kilka myśli w sprawie doświadczalnictwa melioracyjnego. — prof. Cz. Skotnicki. Autor rozpatruje potrzebę zajęcia się doświadczalnictwem melioracyjnym, kładąc nacisk na zagadnienia związane bezpośrednio z rolnictwem.

Melioracje na tle polityki agrarnej w Polsce — inż. Kazimierz Myslakowski. W dalszym ciągu artykułu rozpoczętego w zeszycie Nr. 4 autor omawia dwa czynniki polityki agrarnej, parcelację i komasację, zatrzymując się nad znaczeniem melioracji związanej z przebudową ustroju rolnego.

Dodatni wpływ komasacji z punktu widzenia gospodarczego spowodowany jest częściowo zabiegami melioracyjnymi, zwiększającymi wydajność gruntu. Jednak zaledwie 3,2% gruntów skomasowanych korzysta w pełni ze skutków melioracji, która prowadzona jest raczej w kierunku udostępnienia terenów bagnistych, niż całkowitego uregulowania wilgotności gleby.

Przy omawianiu parcelacji autor wykazuje, że z punktu widzenia gospodarczego przewagę ma tutaj większa własność (wyżej 50 ha), której produkcja jest bardziej wydajna.

Konieczność państwowa nakazuje jednak tworzyć mniejsze warsztaty pracy. Wobec potrzeby nadania tym warsztatom wysokiej sprawności należałoby, podobnie jak przy komasacji zespolić akcję melioratora z czynnościami mierniczymi. Dotychczasowa działalność w tym kierunku ze strony Państwa i osób prywatnych wydała bardzo nikłe rezultaty.

Parcelacja i komasacja nie dają jednak ostatecznego rozwiązania zagadnień polityki agrarnej. Względy bowiem natury wojskowej przemawiają za zachowaniem większych ośrodków produkcji, z drugiej zaś strony nasuwa się problem wyżywienia rocznego 400 tysięcznego przyrostu ludności.

Licząc się z powyższym, zdaniem autora, należałoby zwrócić uwagę na tworzenie nowych ośrodków produkcji z ob-

szarów nieużytecznych, drogą należyć przeprowadzonej melioracji.

Odkładać tego nie należy, gdyż dotychczasowe roczne zbiory bynajmniej nie wykazują stałej przewagi nad spożyciem, a świadczą jedynie o samowystarczalności; z drugiej znowu strony powierzchnia produkująca kurczy się stale wskutek rozbudowy miast, dróg komunikacyjnych itp.

Zdaniem autora, „nie możemy nadal polegać tylko na dobroczynnych skutkach scalania oraz powolnym dźwiganiu się kultury rolnej, spychanej wzmocnionym tempem parcelacji i nieustannym przyrostem spożycia.

Nawrót trwałej pomysłowości może być osiągnięty skoordynowaniem działania całego zespołu czynników produkcyjnych, a między innymi melioracyj”.

Dzieje regulacji rzeki Bzury w powiecie łowickim, kutnowskim i łęczyckim w ciągu ubiegłych 100 lat — inż. Marian Kornella. Przebieg wszystkich wysiłków zmierzających w ciągu ostatnich 100 lat do uregulowania rzeki Bzury, podany przez autora, wskazuje na potrzebę doprowadzenia akcji regulacji tej rzeki do końca, tym bardziej, że przyległe tereny łąkowe znajdujące się w powiatach o wysokiej kulturze rolniczej.

Melioracja a scalenie — Eugeniusz Bucki. Czynności melioracyjne, w związku z przebudową ustroju rolnego, rozpoczynane są zwykle później od właścicielskich prac scaleniowych, a często nawet po zakończeniu tych prac.

Autor, podkreślając szkodliwość tego rodzaju systemu, wskazuje na 1) konieczność dokonywania melioracji przed czynnościami mierniczymi, a w ostateczności w toku tych czynności, lecz przed klasyfikacją gruntów; 2) potrzebę zwiększenia personelu technicznego oraz skoordynowanie samej akcji z czynnościami mierniczymi.

Uwzględniając powyższe warunki, z jednej strony zwiększy się wydajność pracy z drugiej zaś unikniemy tarę między dozorem technicznym, a uczestnikami scalenia, którzy mając już przydzielone działki niechętnie pracują na obszarze nie związanym bezpośrednio z ich działkami. Niska kwalifikacja niezmeliorowanych terenów może być również źródłem niezadowolenia, wskutek wybitnego wzrostu, po wykonaniu melioracji, wartości działek wydzielonych na tych terenach.

Zeszyt zamykają: Wiadomości z kraju. Wiadomości z zagranicy. Przegląd piśmiennictwa.

Inż. Zbigniew Łabęcki

Pomiary i klasyfikacja gruntów.

Pod tym tytułem, jak już zaznaczyłem w *P. M.*, ukazuje się wydawnictwo Ministerstwa Skarbu (Główniej Komisji Klasyfikacyjnej), stanowiąc niejako melanz w zakresie wydawnictw urzędowych, obok bowiem materiałów ściśle urzędowych, jak rozporządzenia, instrukcje, okólniki, zawiera materiał publicystyczny (artykuły poszczególnych autorów), który to materiał, wnioskuje z charakteru wydawnictwa, należy chyba traktować jako urzędowe uzupełnienie obowiązujących przepisów klasyfikacyjnych. Należy przy tym zaznaczyć, że wszelkie rozporządzenia Ministerstwa Skarbu, niezależnie od druku w *Dzienniku Ustaw* są również publikowane w specjalnym urzędowym organie Ministerstwa Skarbu — *Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu*. Dla półurzędowego zaś materiału istnieje *Monitor Polski*.

Czy aby nie za dużo tych wydawnictw, zapłać drukarskiego i niepotrzebnych wydatków?

Tom 1, zeszyt 2 zawiera:

Instrukcję z dn. 12 czerwca 1937 r. G.K.K. Nr 1490/P/II/37 obowiązującą przy wykonywaniu prac pomiarowych związanych z klasyfikacją gruntów dla podatku gruntowego (ustawa z dnia 26 marca 1935 r.), na obszarze województw centralnych i wschodnich.

Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 13 sierpnia 1937 r. Nr. SF. 27/59/1 w sprawie wymiaru państwowego podatku gruntowego.

Zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 sierpnia 1937 r. GKK Nr. 2152/R/5/37 w sprawie wynagrodzenia rzeczoznawców rybackich przy klasyfikacji wód dla podatku gruntowego.

Znaczenie próchnicy przy klasyfikacji gruntów — dr inż. Zdzisław Paciorewski.

Proces tworzenia się gruntów glejowych. — Referat J. Vitinsa.

Odnowienie map katastralnych — inż. Wł. Murzewski.

Wiadomości personalne.

Ki.

W sprawie utworzenia Ministerstwa Gospodarstwa Technicznego.

Pod tym tytułem ukazał się obszerny artykuł w Nr. 17 r. b. *Czasopisma Technicznego* inż. Kolbuszowskiego i inż. Stella z Sawickiego, gdzie autorzy uzasadniają konieczność powołania do życia ministerstwa gospodarstwa technicznego, przy którym winna być utworzona państwowa rada gospodarstwa technicznego. W projekcie statutu organizacyjnego tego ministerstwa autorzy przewidują utworzenie specjalnego departamentu — pomiaru kraju z państwowym instytutem pomiaru kraju.

Ponieważ okoliczności podane w tym artykule przypominają nam stosunki w miernictwie, pozwalamy sobie przytoczyć mogące nas zainteresować momenty.

Autorzy zaznaczają między innymi, że w Polsce powstało po prostu zupełne pomieszanie kompetencji rozmaitych władz i czynników, a dążność do rozszerzenia swych kompetencji na działy do danego urzędu nie należące i z nim nic wspólnego nie mające, chęć zagarnięcia dla siebie wszystkiego, co się da, stały się zjawiskiem wprost niepokojącym i prowadzącym do „kultu niefachowości”. Jest to groźne dlatego, że ludzie najbardziej niewłaściwi czują się na swych stanowiskach najwłaściwsi i decydują, względnie hamują sprawy, ze szkodą dla Państwa, według swego własnego uznania, nie powodując się zdaniem fachowców.

Rozproszenie zagadnień technicznych po rozmaitych niefachowych resortach jest równoznaczne z technicznym rozbrojeniem kraju.

Jak dla każdego zakresu spraw gospodarczych, dla spraw gospodarki technicznej, jest przede wszystkim rzeczą konieczną stworzenie planu, należyć przez fachowców opracowanego, w tym ważnym zakresie zagadnień. Stworzyć takiego ogólnego planu nie mogą poszczególne ministerstwa, banki, fundusze i biura, do których sprawy techniczne przypuszczano. Dopóki sprawy techniczne są rozrzucone po niezliczonych niefachowych resortach, bankach, funduszach, komitetach i biurach, mowy nie ma o gospodarce technicznej — ekonomicznej i ce-

lowej, prowadzonej wedle naprawdę należycie obmyślonego programu; będą to tylko bezowocne wysiłki, które społeczeństwo nasze nieraz jeszcze boleśnie na swej skórze odczuje.

Celem skutecznego zwalczania kryzysu i dla zorganizowania racjonalnej gospodarki budowlanej, drogowej, wodnej i mierniczej, musi być stworzony wieloletni ogólny program robót, z góry obmyślony zgodnie z potrzebami kraju, wedle ścisłej kalkulacji i dokładnie opracowanych projektów, nie zaś doręczony od wypadku do wypadku.

Każdy z tak licznych urzędów układa własne przepisy, własne analizy, własne metody, instrukcje, własne normy i kalkulacje. Każda z tych władz ma swoje specjalne „ogólne i szczegółowe warunki techniczne” i swoje zapatrywania. Jest to coś podobnego do stanu, jaki by się wytworzył, gdyby każdy sąd miał swój własny kodeks cywilny i karny.

Roboty powinny być wykonywane racjonalnie i w odpowiedniej porze, co jest wprost niemożliwe przy obecnym stanie rzeczy. Wiadomo bowiem, że budżet uchwała się dopiero z wiosną, tj. w czasie gdy powinna zacząć się praca, a pieniądze

gdzie pojawiają się i roboty zaczynają w okresie, kiedy należy je kończyć. W ten sposób letnia praca, najpiękniejsza, najodpowiedniejsza do prowadzenia robót, nie jest u nas należycie wykorzystana. Podczas gdy na całym świecie cztery miesiące zimowe zużywane są na przygotowanie nowych planów, a sezon robót trwa osiem miesięcy, u nas cała praca uskutecznić musi w ciągu 3 do 5 miesięcy, z użyciem nadliczbowych ludzi i godzin.

W Polsce tysiące inżynierów usunięto od jakiegokolwiek wpływu na gospodarkę narodową. A przecież są to właśnie ci, na których, jako na ludziach nauki i specjalistach przysposobionych do pracy praktycznej i do życia, winno się oprzeć gospodarstwo twórcze, organizacja pracy.

Dla usunięcia tych niedomagań konieczne jest jak najrychlejsze powołanie instytucji nowoczesnej dostosowanej do obecnych warunków i potrzeb kraju — ministerstwa gospodarstwa technicznego.

K-i

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

KRONIKA KRAJOWA

Regulacje hipoteczne małej własności rolnej.

Sprawą uregulowania hipoteki na terenie województw centralnych i wschodnich, której stan do tej pory jest oplakany, zajęło się Ministerstwo Sprawiedliwości, wychodząc z założenia, że rozpowszechnienie hipoteki leży w interesie nie tylko prywatnym, ale i publicznym, że państwo powinno przyjąć z pomocą przynajmniej mniejszej własności ziemskiej, tym kto pragnie uregulować swą hipotekę. Wiadomo bowiem, że główną przyczyną wstrzymującą osoby zainteresowane od zakładania hipotek były związane z tym wysokie koszty. Toteż nowy projekt ustawy, który został opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości, i przyjęty na posiedzeniu Prezydium Rady Ministrów obniża koszty regulacji hipotek w ten sposób, że zwalnia od opłat sądowych, stemplowych dokumenty potrzebne przy pierwiastkowej regulacji oraz przewiduje różne ułatwienia. Ministerstwo Sprawiedliwości zaprojektowało również ulgi dla czynności związanych z wydzieleniem nieruchomości do oddzielnej księgi hipotecznej i przeprowadzi we własnym zakresie obniżenie opłaty należnej pisarzom hipotecznym za czynności związane z pierwiastkową regulacją hipoteczną oraz założeniem księgi hipotecznej. W ten sposób koszty wywołania hipoteki małej własności rolnej, wynoszące obecnie od 70 do 200 zł. (bez kosztów sporządzenia planu), po zastosowaniu projektowanych ulg będą wynosiły od 28 do 100 zł, co przyczyni się w dużej mierze do popularyzacji sprawy hipotecznej.

K-i

Nowi inżynierowie.

W roku akademickim 1936/37 na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej, Oddziale Mierniczym Politechniki Warszawskiej uzyskali stopień akademicki inżyniera mierniczego następujący absolwenci:

L. p.	Nazwisko i imię	Rodzaj pracy dyplomowej
1	Baka Edmund	poligonizacja
2	Bzowski Tadeusz	"
3	Bobrowicz Longin	triangulacja
4	Cichosz Roman	"
5	Dąbrowski Jerzy	poligonizacja
6	Dąbrowski Julian	"
7	Frąckiewicz Aleksander	triangulacja lokalna
8	Grodzicki Marian	scalenie
9	Hein Tadeusz	poligonizacja
10	Jankowski Władysław	analiza dokładn. metod wyznaczania pow.
11	Kaczanowski Kazimierz	triangulacja
12	Kubrakowicz Maria	"
13	Kurzępa Zygmunt	"
14	Mączyński Jerzy	fotogrametria
15	Niemczyk Paweł	"
16	Preobrażeński Eugeniusz	wyznaczenie stałych redukcji do próżni wahadeł kompl. G. U. M.
17	Paszkowski Zygmunt	poligonizacja
18	Pawłowski Józef	"
19	Stronczyński Tadeusz	"
20	Szachowicz Zygmunt	"
21	Weiss Mieczysław	"

Zastępstwa dla praktyków.

Stosownie do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 stycznia 1936 r., prawo zastępowania mierniczych przysięgłych przy pracach związanych z przebudową ustroju rolnego w woj. centralnych otrzymali następujący praktycy: Borzkowski Aleksander, Chodakowski Dyonizy, De-

ryng Władysław, Dorożyński Jan, Jankowski Kazimierz, Karczarski Jan, Kępiński Bronisław, Maniewski Adam, Nowak Stanisław, Piechal Antoni, Rodzko Witold, Szydelski Oktawian, Tolłoczko Czesław, Ważyński Antoni, Wolter Józef.

Liczba studentów na Oddziale Mierniczym Politechniki Warszawskiej.

Oddział Mierniczy Wydziału Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Warszawskiej liczy w roku bieżącym według lat studiów, studentów:

	zapisanych	urlopowanych	razem
I	40	—	40
II	33	1	34
III	41	3	44
IV	30	6	36
Dyplomantów	22	4	26
Razem	166	14	180

Stan liczbowy słuchaczy w Liceum Mierniczym w Warszawie.

Do Państwowego Liceum Mierniczego w Warszawie przyjęto w roku bieżącym 80 uczniów (w tym dwóch z maturą). Na kursie II jest — 23, na III — 18. Razem Liceum liczy 121 uczniów.

Stan liczbowy słuchaczy Liceum Mierniczego w Wilnie.

Do Liceum Mierniczego Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w roku bieżącym przyjęto 30 uczniów (bez matury). Na kursie II jest 26 uczniów, na III — 12. Razem Liceum liczy 68 słuchaczy.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny.

W październiku 1938 r. odbędzie się w Rzymie V-ty Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny podczas którego będzie zorganizowana wystawa instrumentów, aparatów i wszelkich wynalazków w tej dziedzinie oraz wykonanych prac.

Program Kongresu, który potrwa dziewięć dni, przewiduje obrady Kongresu, kilkudniowe prace w komisjach, wycieczkę do Viterbo, gdzie uczestnikom Kongresu będą pokazane prace fotogrametryczne wykonywane dla katastru włoskiego, wycieczkę do Florencji dla zwiedzenia tamtejszych placówek fotogrametrycznych, przyjęcia dla uczestników Kongresu oraz bankiet.

Nowy podział koła.

Dotychczas przyjęty jest podział koła na 360°, kąta prostego na 90°. Sprawia to pewne niedogodności z uwagi na to, że na ogół odnośnie do innych wielkości przyjęto w Europie (z wyjątkiem Anglii) układ dziesiętny czyli metryczny. Oddawna były już czynione usiłowania do usunięcia tych niezgodności. Ostatnio wprowadzono w Niemczech rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych podział kąta prostego na 100 części. Od roku 1945 w Niemczech dopuszczane będą tylko instrumenty dostosowane do nowego podziału koła.

K-i.

OSOBISTE

Odnaczenia.

W dniu 11 listopada 1937 r. z okazji Święta Narodowego zostali odznaczeni Złotym Krzyżem Zasługi po raz pierwszy za zasługi na polu pracy zawodowej i społecznej w rolnictwie mierniczy przysięgli inż. Wiktor Alksnin (Wilno) i mierniczy przysięgli inż. Ignacy Kinel, (Lwów), zaś Srebrnym Krzyżem Zasługi mierniczy przysięgli Jerzy Witko (Wilno).

Wyjaśnienie

Artykuł, „Wieżycza punkt trygonometryczny I rzędu na Pomorzu“ pisałem nie w imieniu Oddziału Katastralnego w Toruniu, lecz w imieniu swoim własnym.

Inż. F. Zawirski.

PRZEGLĄD PRZEPISÓW

Okólnik Nr. 12.

Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych

Nr. P. XXIII. 6/4082/37 z dnia 5 listopada 1937 r.

w sprawie kwalifikowania nabywców przy parcelacji.

Ze względu na szczupły zapas ziemi, jaki w myśl ustawy o wykonaniu reformy rolnej może być użyty na cele naprawy struktury rolnej przy jednoczesnym wielkim przeludnieniu rolniczym i wynikającym stąd silnym popycie na ziemię, proszę Panów Wojewodów i Starostów o zwrócenie specjalnej uwagi na konieczność należytego doboru nabywców przy parcelacji.

Wobec powszechności zjawiska, że liczba zgłoszeń na nabycie ziemi, zwłaszcza przy parcelacji rządowej, wielokrotnie przekracza rozporządzalną ilość działek, właściwe Urzędy mają obowiązek dokonania skrupulatnej selekcji kandydatów pod kątem widzenia nie tylko ich kwalifikacji zawodowych lecz i dotychczasowych źródeł utrzymania oraz ich głównego zajęcia. Zasada ta znajduje wyraźne oparcie w art. 52 ustawy o wykonaniu reformy rolnej. Przepis ten wskazuje kogo należy uważać za uprawnionych do nabycia gospodarstw z parcelacji, na pierwszym miejscu wymienia osoby, których głównym zajęciem jest produkcja rolna lub warzywniczo-ogrodnicza.

Podkreślam, że polityka Rządu musi iść w kierunku umożliwienia odpływu nadmiaru ludności ze wsi, a nie przenoszenia na wieś ludności z innych zawodów, zwłaszcza osób mających dostateczne środki utrzymania.

Fakty nabywania z parcelacji gospodarstw przez osoby, posiadające nawet kwalifikacje rolnicze, dla których jednak podstawę utrzymania stanowią inne źródła dochodu niż praca na roli, w rezultacie doprowadzały często do wydzierżawienia tych gospodarstw, bądź też wyzbywania się ich niejednokrotnie w nieodpowiednie ręce, co musiało wywołać słuszne rozgoryczenie osób, pominiętych przy parcelacji, dla których gospodarstwa rolne stanowiły mogło jedyny warsztat pracy.

Zwłaszcza przy parcelacji rządowej, prowadzonej na dogodnych warunkach finansowych, zjawisko to było w najwyższym stopniu niepożądane.

Pragnąc na przyszłość zapobiec tego rodzaju faktom, polecam przed powzięciem decyzji, zatwierdzającej kandydatów na nabywców gospodarstw rolniczych lub warzywniczo-ogrodniczych przy parcelacji rządowej, przeprowadzać dokładne badania nie tylko ich kwalifikacji rolniczych, lecz również ich dotychczasowych źródeł utrzymania i przy uwzględnieniu

kolejności, zastrzeżonej ustawą o wykonaniu reformy rolnej spośród zgłoszeń o nabycie wybierac zgłoszenia osób, dla których warsztat rolny stanowić będzie główne zajęcie i podstawowe źródło utrzymania. Kandydaci posiadający zapewnione minimum egzystencji z wykonywania innego zawodu, bądź z tytułu zaopatrzenia emerytalnego, choćby posiadali kwalifikacje rolnicze powinni być stawiani na ostatnich miejscach, co z reguły pociągnie pominięcie ich przy parcelacji. Dotyczy to zarówno osób, pobierających uposażenia z funduszy publicznych (urzędnicy i funkcjonariusze państwa i samorządowi, zawodowi wojskowi itp.), jak również osób czerpiących środki utrzymania z wykonywania zajęć zarobkowych (przemysłu, rzemiosła, handlu, wolnych zawodów itp.), lub posiadających zaopatrzenie emerytalne.

W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych specjalnymi okolicznościami, gdyby Urzędy uważały za konieczne uwzględnienie przy parcelacji kandydata spośród wyżej wskazanych osób, może to nastąpić jedynie za każdorazową uprzednią zgodą Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

Analogiczne zasady winny stosować Urzędy przy sprawowaniu nadzoru nad parcelacją prywatną i Państwowego Banku Rolnego, szczególniejszą zwracając uwagę na tereny o większym przeludnieniu rolniczym.

Okólnik niniejszy nie zmienia dotychczasowych zarządzeń co do konieczności tworzenia w uzasadnionych warunkach tzw. parceli rzemieślniczo-wiejskich (do 2 ha) oraz robotniczych i urzędniczych przy miastach i ośrodkach przemysłowych (do 1 ha) oraz nie zmienia zarządzeń o nieparcelacyjnym obrocie ziemią.

Przypominam jednocześnie, że przy stosowaniu wytycznych, zawartych w niniejszym okólniku należy ściśle przestrzegać przy wszelkiej parcelacji postanowień punktów b) i c) art. 53 ustawy z dn. 28.XII.1925 r. o wykonaniu reformy rolnej, ustalających, iż spośród kandydatów, posiadających równe kwalifikacje zawodowe i gospodarcze, w pierwszym rzędzie uwzględnieni być winni zasłużeni żołnierze i inwalidzi Armii Polskiej oraz polskich formacji ochotniczych, tudzież rodziny (wdowy lub sieroty) pozostałe po poległych żołnierzach Armii Polskiej oraz polskich formacji ochotniczych. Wspomniana zasada dotyczy w szczególności zasłużonych uczestników walk o niepodległość oraz wdów i sierot, pozostałych po nich.

Uchyła się wszystkie obowiązujące dotychczas okólniki i pisma okólne w sprawie unormowanej niniejszym okólnikiem. Jednocześnie wyjaśnia się, że do tych uchylanych okólników i pism okólnych, jak również do okólników i pism okólnych, które już dawniej utraciły moc obowiązującą, należą w szczególności: okólnik G. U. Z. z dn. 9.III.1921 r. Nr. 235 *Dz. Urz. G. U. Z.* Nr. 1, str. 29; okólnik G. U. Z. z dn. 21.IX.1921 r. Nr. 274 *Dz. Urz. G. U. Z.* Nr. 3, str. 197; okólnik G. U. Z. z dn.

10.VIII.1922 r. Nr. 290 *Dz. Urz. G. U. Z.* Nr. 9, str. 261; pismo okólne G. U. Z. z dn. 2.IX.1922 r. Nr. 5441/P. o. *Dz. Urz. G. U. Z.* Nr. 10, str. 286; pismo okólne G. U. Z. z dn. 7.XII.1922 r. Nr. 8230/P. o. *Dz. Urz. G. U. Z.* Nr. 12, str. 349; okólnik z dn. 1.III.1924 r. Nr. 320, *Dz. Urz. M. R. R.* Nr. 3, str. 137; okólnik Nr. 351 z dn. 24.I.1927 r. Nr. 188/P. *Dz. Urz. M. R. R.* Nr. 6/7, str. 167; pisma okólne: z dn. 17.III.1937 r. Nr. P. XXIII.6/523/37 *Dz. Urz. M. R. i R. R.* Nr. 4, str. 121, z dn. 17.IV.37 r. Nr. P. XXIII—6/1830/37, które w *Dz. Urz.* nie zostało ogłoszone i z dn. 5.V.1937 r. Nr. P. XXIII.6/523/37, *Dz. Urz. M. R. i R. R.* Nr. 6, str. 193.

Jul. Poniatowski
Minister

Pismo Okólne Ministerstwa R. i R. R.

Nr. Sc. R./0/561 z dnia 18 września 1937 r.

w sprawie regulacji hipotek.

W wydawanych poprzednio zarządzeniach Ministerstwo kładło już nacisk na konieczność przeprowadzania regulacji hipotecznej gruntów scalonych przede wszystkim w tych wypadkach, gdy właściciele tych gruntów sami o to występują, zwłaszcza gdy pragną zaciągnąć pożyczkę w Państwowym Banku Rolnym na spłaty rodzinne.

Dążąc przeto do ułatwienia tej akcji przez zmniejszenie kosztów związanych z pierwiastkową regulacją hipotek, Ministerstwo prosi, aby w tych wszystkich wypadkach, gdy ze względów technicznych lub finansowych nie była możliwa regulacja hipoteczna wszystkich scalonych gruntów danej jednostki administracyjnej, a właściciele poszczególnych gospodarstw, powstałych w wyniku scalenia zmuszeni są dla uzyskania kredytów na spłaty rodzinne do wywołania hipoteki swych gruntów — Urząd Wojewódzki przesłał właściwemu wydziałowi hipotecznemu odpis prawomocnego orzeczenia zatwierdzającego projekt scalenia (bez wykonania czynności przewidzianych w art. 1 ustawy z dnia 21 marca 1931 r. — *Dz. ust. poz. 340*) wraz z odrysem planu scaleniowego i odpisem rejestru pomiarowego po scaleniu.

Ten sposób postępowania pozwoliłby właścicielom scalonych gruntów, indywidualnie zgłaszającym się o wywołanie nieruchomości do pierwiastkowej regulacji, na powoływanie się na wymienione wyżej dokumenty zamiast składania odpowiednich wyciągów tych dokumentów w każdym poszczególnym wypadku, co w konsekwencji zmniejszyłoby koszty hipotecznego uregulowania tytułu własności i w pewnej mierze ułatwiło zaciąganie w Państwowym Banku Rolnym pożyczek na spłaty rodzinne.

L. Krawulski
Dyrektor Departamentu

PRZEGLĄD MIERNICZY

MIESIĘCZNE CZASOPISMO NAUKOWE, ZAWODOWE I INFORMACYJNE,
POŚWIĘCONE SPRAWOM MIERNICZYM.
ORGAN STOWARZYSZEŃ MIERNICZYCH W POLSCE.

ROCZNIK XIV — 1937 R.

S P I S R Z E C Z Y

DRUKOWANYCH W ROCZNIKU XIV-YM
MIESIĘCZNIKA
PRZEGLĄD MIERNICZY

K O M I T E T R E D A K C Y J N Y

W W. P P.

Przewodniczący Komitetu — prof. inż. Edward Warchałowski.

Członkowie:

Inż. Wilhelm Chojnicki, Inż. Bronisław Dąbrowski, dyr. Antoni Fabian, miern. przys. Klemens Godlewski, inż. Ignacy Kinel, dyr. inż. Stanisław Kluźniak, inż. Włodzimierz Kolanowski, inż. Witold Kornacewicz, inż. Ryszard Laskowski, inż. Stanisław Latinek, inż. Wacław Nowak, inż. Brunon Piasecki, prof. inż. Jan Adam Piotrowski, inż. Kazimierz Sawicki, inż. Władysław Surmacki, inż. Józef Sienkiewicz, prof. dr. inż. Kasper Weigel.

Redaktor odpowiedzialny i wydawca: miern. przysięgły Wacław Krzyszkowski.

W A R S Z A W A 1 9 3 7 R O K

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: WARSZAWA, WIELKA 5, TELEFON 679-85.

Spis rzeczy, drukowanych w miesięczniku Przegląd Mierniczy w r. 1937.

(XIV rok wydawnictwa)

ARTYKUŁY O TREŚCI NAUKOWEJ I TECHNICZNEJ.		
Na marginesie określania wag boków i kątów w równaniach warunkowych poligonów. Inż. St. Kluźniak	8	
Analiza rozważań p. inż. St. Kluźniaka w sprawie określenia wag boków i kątów w równaniach warunkowych poligonów. Dr. inż. E. Lorenz	33	
Do artykułu „Nawiązanie do jednego punktu triangul. i do punktów katastralnych graficznych”. Inż. L. Grzyb	40	
W sprawie wag boków i kątów poligonów. Dr. Jachimowski	55	
Sieci triangulacyjne m. Lwowa. Inż. J. Barasz.	69	
Odszukanie punktów triangul. w terenie. Inż. Wł. Murzewski	137	
W sprawie wag boków i kątów poligonów. Dr. Jachimowski	165	
W sprawie wag boków i kątów poligonów. Dr. Jachimowski	185	
Wieżyca, punkt triangul. I-go rzędu na Pomorzu. Inż. F. Zawirski	188	
Wyrównanie ściśle pojedynczych ciągów teodolitowych nawiązanych do punktów stałych. Dr. inż. E. Lorenz.	201	
O wagach kątów i boków w poligonie. Inż. St. Kluźniak	221	
Zastosowanie fotogrametrii przy pracach inżynierskich Dr. inż. E. Wilczkiewicz	247	
PRZEBUDOWA USTROJU ROLNEGO.		
Dochód mierniczego na podstawie umowy i wynagrodzenia za scalanie gruntów. B. Kwieciński, mierniczy przysięgły.	29	
Rozplanowanie i zabudowa osiedli wiejskich przy scalaniu gruntów. St. Smolski, Kierownik Oddziału Pomiarów Rol.	49	
Dokładna znajomość miejscowych warunków gospodarczych, jako podstawa dla projektu scalenia A. Chudziński.	52	
Scalanie lasów drobnej własności. St. Smolski.	79	
Z pomiarem czy bez pomiaru starego stanu posiadania? Inż. St. Hausbrandt.	139	
Zahamowanie prac scal. na Wołyniu. W. Krzyszkowski.	142	
Zagadnienie sieci drogowej przy opracowaniu projektu scalenia gruntów: Inż. W. Nowak.	161	
O rewizję poglądu na racjonalne opracowanie projektu scalenia gruntów. Inż. St. Herbst.	172	
Zagadnienie sieci drogowej przy opracowaniu projektu scalenia gruntów (dokończenie). Inż. W. Nowak.	181	
O normach wynagrodzenia za prace pomiarowo - agrarne W. Krzyszkowski, mierniczy przysięgły.	225	
KATASTER GRUNTOWY.		
Operat katastralny na Spiszu i Orawie. Inż. Wł. Murzewski.	82	
URBANISTYKA.		
Parcelacja miejska. Inż. W. Librowicz.	74	
Na marginesie ustawy budowlanej. Inż. J. Plenkwicz	171	
ARTYKUŁY INFORMACYJNE, ZAWODOWE I OKLICZNOŚCIOWE. SPRAWOZDANIA.		
Bieg na miejscu Prof. Warchałowski	1	
O potrzebie wykształcenia prawniczego dla inżynierów mierniczych. Inż. K. Kasiński	3	
Obecny stan miernictwa i zarys projektu reorganizacji służby pomiarowej w Polsce. Inż. J. Kobylński.	5	
Rozgraniczenia i regul. w dawnej Polsce (c. d.) J. Dorożyński	9	
Normy wydajności prac pomiarowych. Inż. Wł. Murzewski	21	
Biuro pomiarowe Ministerstwa Komunikacji i jego prace. Inż. J. Kobylński	23	
Zjazd Delegatów Stowarzyszenia M. P. R. P. w Katowicach.	41	
Rozgraniczenia i regulacje w dawnej Polsce. J. Dorożyński	58	
Międzynarodowy Zjazd Mierniczych w Paryżu	90	
Katowicki Zjazd. W. Krzyszkowski, mierniczy przysięgły.	94	
Echa Międzynarodowej Konferencji Mierniczych w Belgradzie	145	
I-szy Polski Kongres Inżynierów. W. Krzyszkowski.	190	
Międzynarodowa Konferencja Mierniczych. M. R.	210	
Z rozważań o przyszłości zawodu. Inż. J. Plenkwicz	212	
W sprawie klasyfikacji siatkowej. Stefan Galiński	212	
Zarys stanu miernictwa w różnych krajach.	226	
Organizacja wolnozawodowych prac mierniczych w Jugosławii. Prof. L. Sopoćko	241	
PRZEGLĄD WYDAWNICTW KRAJOWYCH.		
Wiadomości Służby Geograficznej, Zeszyt 3-1936 r. Dr. inż. St. Jachimowski	62	
Badania i rektyfikacja teodolitów wiszących. Inż. E. Sukiennik. Dr. inż. St. Jachimowski	63	
Technik podręcznik dla inżynierów. Dr. inż. St. Jachimowski	63	
Zbiór przepisów o scalaniu gruntów. Oprac. H. Maciejewski. K-i	63	
Wskazówki w sprawie scalania drobnych działek leśnych	63	
Wiadomości Służby Geograficznej, Zeszyt 4—1936 r. W. K.	87	
Biuletyn Koła Inż. Mierniczych Nr. 6 — 1937 r. W. Krzyszkowski	88	
Biuletyn Woł. Oddziału STOMP. Nr. 1—1937 r. W. Krzyszkowski	88	
Sprawozd. Izby Inż. we Lwowie za r. 1936. W. Krzyszkowski	89	
Komasacja na Wołyniu.	149	
Urbanizm. St. Kluźniak. Inż. W. Chojnicki	194	
Wiadomości Służby Geograficznej, Zeszyt 1—1937 r. Dr. inż. St. Jachimowski	194	
Biuletyn Koła Inż. Mierniczych N.r. 7—1937 r. W. Krzyszkowski	195	
Przegląd Melioracyjny, Zeszyt 1—4— 1936 r. W. Krzyszkowski	195	
Pomiary i klasyfikacja gruntów. Wyd. Głównej Komisji Klasyfikacyjnej. W. Krzyszkowski	196	
Zagadnienie osiedli wiejskich w związku z przebudową ustroju rolnego na terenach woj. centralnych i wschodnich. Inż. W. Nowak	196	
Uproszczony sposób wyrównania poligonów z uwzględnieniem wag boków i kątów według metody autora Dr. inż. St. Jachimowski	196	
Wyrównania jednokier. poligonów. Dr. inż. St. Jachimowski	196	
Prace grawimetryczne w roku 1935 seria V. Opracował dr. inż. A. Kwiatkowski, Dr. inż. St. Jachimowski	196	
Wiadomości Służby Geograficznej, Zeszyt 2—1937 r. Dr. inż. St. Jachimowski	216	
Przegląd Fotogrametryczny, Zeszyt 3—4, 1936 r. Dr. inż. St. Jachimowski	217	
Przegląd Melioracyjny, Zeszyt 1, 2—1937 r. Inż. Z. Łabęcki	217	
Biuletyn Koła Inż. Mierniczych, Nr. 8—1937 r. W. Krzyszkowski	230	
Przegląd Melioracyjny, Zeszyt 3, 4 — 1937 r. Inż. Z. Łabęcki	231	
Biuletyn Wołyńskiego Oddziału Wojewódzkiego STOMP. K-i	232	
Przegląd Fotogrametryczny Zeszyt 1—2 — 1937 r. Dr. inż. St. Jachimowski	252	
Przegląd Melioracyjny Nr. 5 — 1937 r. Inż. Z. Łabęcki	252	
Pomiary i klasyfikacja gruntów	253	
W sprawie utworzenia Min. Gospodarstwa Technicznego. K-i	253	
PRZEGLĄD WYDAWNICTW ZAGRANICZNYCH.		
Geometarski i Geodetski Glasnik, Nr. 2—4—1936 K. Tenczyński	12	
Zememersky Vestnik, Nr. 10—1936 r. Inż. St. Kluźniak	13	
Allgemeine Vermessungs - Nachrichten, Nr. 24—31—1936 r. Inż. L. Grzyb	13	
Bildmessung und Luftbildwesen Nr. 1—2, 1936 r. E. W.	15	
Zeitschrift für Vermessungswesen, Zeszyt 21—24, 1936 r. Inż. W. Chojnicki	41	

Oesterreichische Zeitschrift für Vermessungswesen, Zeszyt 5/6, 1936. Kwiatkowski	42
Zememersky Vestnik Nr. 1—2, 1937 r. Inż. St. Kluźniak	42
Bildmessung und Luftbildwesen, Zeszyt 3—1936 r. E. W.	42
Journal des Géomètres — Experts et Topographes Français. Nr. 193, 194 — 1936 r. W. S.	60
Geometarski i Geodetski Glasnik, Nr. 5—1936 r. K. Tenczyński	61
Zeitschrift für Vermessungswesen, Zeszyt 1, 2 — 1937 r. Inż. W. Chojnicki	61
Zeitschrift für Vermessungswesen, Zeszyt 3 — 1937 r. Inż. W. Chojnicki	84
Journal des Géomètres — Experts et Topographes Français. Nr. 195. W. S.	84
Allgemeine Vermessungs - Nachrichten Nr. 32—34, 1936 r. Inż. L. Grzyb	86
Geometarski i Geodetski Glasnik, Zeszyt 6 — 1936 r. K. Tenczyński	147
Geodezist, Nr. 1, 2 — 1937 r. Dr. inż. St. Jachimowski	147
Allgemeine Vermessungs - Nachrichten Nr. 35, 36 — 1936 r. Inż. L. Grzyb	149
Zememersky Vestnik, Nr. 3 — 1937 r. Inż. St. Kluźniak	149
Geometarski i Geodetski Glasnik, Nr. 1 — 1937 r. K. Tenczyński	173
Geodezist, Nr. 4, 5 — 1937 r. Dr. inż. St. Jachimowski	174
Zememersky Vestnik Nr. 4, 5 — 1937 r. Inż. St. Kluźniak	174
Journal des Géomètres — Experts et Topographes Français Nr. 2 — 1937 r. W. S.	192
Geodezist Nr. 3 — 1937 r. Dr. inż. St. Jachimowski	193
Geometarski i Geodetski Glasnik Nr. 2/37 r. K. Tenczyński	193
Zeitschrift für Vermes. Nr. 3—10, 1937 r. Inż. W. Chojnicki	213
Geodezist, Nr. 6, 1937 r. Dr. inż. St. Jachimowski	214
Geometarski i Geodetski Glasnik Nr. 3, 1937 r. K. Tenczyński	215
Zememersky Vestnik, Nr. 6, 7 — 1937 r. Inż. St. Kluźniak	216
Journal des Géomètres — Experts Français Nr. 3, 4 — 1937 r. Inż. St. Kluźniak	228
Zeitschrift für Vermes. Nr. 11—16 — 1937 r. Inż. W. Chojnicki	229
Geodezist, Nr. 7—8 — 1937 r. Dr. inż. St. Jachimowski	229
Oesterreichische Zeitschrift für Vermessungswesen Nr. 1 — 1937 r. Kwiatkowski	230
Zememersky Vestnik Nr. 8, 9 — 1937 r. Inż. St. Kluźniak	230
Journal des Géomètres — Experts Français Nr. 5—11 — 1937 r. Inż. St. Kluźniak	249
Geometarski list Nr. 1, 2 — 1937 r. K. Tenczyński	249
Zememersky Vestnik Nr. 10 — 1937 r. Inż. St. Kluźniak	250
Zeitschrift für Vermes. Nr. 17—22 — 1937 r. Inż. W. Chojnicki	250
Geodezist Nr. 9 — 1937 r. Dr. inż. St. Jachimowski	251
Oesterreichische Zeitschrift für Vermessungswesen Nr. 2, 3, 4 — 1937 r. Kwiatkowski	251

KRONIKA, INFORMACJE.

Zmiany w spisie mierniczych przys. do dn. 31 grudnia 1936 r.	16
Kursy fotogrametryczne w Jenie	16
Zmiany w spisie mierniczych przys. do dn. 28 lutego 1937 r.	44
Konferencje miernicze w urzędach wojewódzkich. K.-i	63
Konferencja miernicza w Warszawskim Urzędzie Woj.	64
Konferencja miernicza w Łucku	64
Zjazd mierniczych miejskich w Poznaniu	65
Zmiany w spisie mierniczych przys. do dn. 31 marca 1937 r.	65
Wyniki egzaminów na mierniczych przysięgłych w Warszawie	90
Zmiany w spisie mierniczych przysięgłych do dn. 1 maja 1937 r.	90
Konferencja miernicza w Łodzi.	91
Konferencja miernicza w Brześciu n/B.	91
Wyniki egzaminów na mierniczych przysięgłych we Lwowie	150
Zmiany w spisie mierniczych przys. do dn. 15 lipca 1937 r.	150
Nowi mierniczowie	151

Zmiany w spisie mierniczych przysięgłych do dn. 31 sierpnia 1937 r.	175
Nowi inżynierowie	175
Zmiany w spisie miern. przysięgłych do dn. 30 września 1937 r.	197
Nominacje profesorów	197
I-szy Zjazd mierniczych miejskich. K.-i	197
Stypendia Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych	197
Wyniki egzaminów na miern. przysięgłych w Warszawie	219
Zmiany w spisie miern. przys. do dn. 31 października 1937 r.	219
Nowelizacja rozporządzeń wykonawczych do ustawy o mierniczych przysięgłych. K.-i	232
O naprawę warunków pom. na terenie woj. Białostockiego. K.-i	232
Wyniki egzaminów na mierniczych przysięgłych we Lwowie	232
Regulacje hipoteczne małej własności rolnej.	254
Nowi inżynierowie	254
Zastępstwa dla praktyków	254
Liczba studentów na Oddziale Mierniczym Polit. Warsz.	255
Liczba słuchaczy w liceach mierniczych	255
Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny	255
Nowy podział koła	255

Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZEŃ MIERNICZYCH.

Doroczne walne zebranie sprawozdawczo - wyborcze Koła Inżynierów Mierniczych	44
Doroczne walne zebranie Wydziału Mierniczego przy Stowarzyszeniu Techników w Poznaniu	45
Walne zebranie Koła Inżynierów Mierniczych i Melioracyjnych	65
Zjazd Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Mierniczych	218
Z Prezydium Związku Polskich Zrzeszeń Mierniczych	219
Przed Międzynarodowym Kongresem Mierniczych w Rzymie	232

OSOBISTE.

Odnaczenie kolegów francuskich.	150
Odnaczenia	255
Wyjaśnienie	255

LISTY DO REDAKCJI.

O analizie rozważań p. dr. inż. E. Lorenza. Inż. St. Kluźniak	58
--	----

PRZEGLĄD PRZEPISÓW I ORZECZEŃ.

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych. W sprawie zaliczek dla mierniczych wykonywujących scalenie	16
Dziennik urzędowy. M. R. i R. R. Nr. 12, 1936, Nr. 1 — 1937 r.	17
Zarządzenie Ministra Komunikacji z dn. 4 listopada 1936 r. w sprawie ewidencji prac niwelacyjnych	45
Zarządzenie Ministra Komunikacji z dn. 4 listopada 1936 r. w sprawie ewidencji prac triangulacyjnych	45
Zarządzenie Ministra Komunikacji z dn. 22 maja 1936 r. o utworzeniu i zakresie czynności działów pomiarowych w D. O. K. P.	45
Dziennik urzędowy M. R. i R. R. Nr. 2, 1937 r.	46
Dziennik urzędowy M. R. i R. R. Nr. 3, 4 — 1937 r.	91
Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 20 stycznia 1937 r. w sprawie świadectw niektórych szkół zawodowych, uprawniających do studiowania w szkołach akademickich	91
Pismo okólne M. R. i R. R. z dn. 2 września 1935 r. w sprawie zaopatrywania w wodę osiedli na gruntach objętych przebudową ustroju rolnego	151
Dziennik Urzędowy M. R. i R. R. Nr. 6, 7 — 1937 r.	151
Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 20 czerwca 1936 r. w sprawie wykonania ustawy o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego	151
Dziennik urzędowy M. R. i R. R. Nr. 8 — 1937 r.	175
Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 19 maja 1936 r. o klasyfikacji gruntów, stanowiących własność Państwa	176

Ustawa z dn. 14 kwietnia 1937 r. o ograniczeniu obrotu nieruchomościami powstałymi z parcelacji	177	Publicznego z dnia 30 lipca 1937 r. o organizacji państwowych liceów mierniczych	233
Instrukcja Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 5 czerwca 1937 r. w sprawie ograniczenia obrotu nieruchomościami, powstałymi z parcelacji	178	Pismo okólne Ministerstwa R. i R. R. z dn. 8.VI.1937 r. w sprawie wykonania ustawy o ograniczeniu obrotu nieruchomościami powstałymi z parcelacji	235
Dziennik urzędowy M. R. i R. R. Nr. 5 — 1937 r.	197	Pismo okólne Ministerstwa R. i R. R. z dn. 19 czerwca 1937 r. w sprawie zastosowania przepisów ustawy z dn. 14 kwietnia 1937 r.	236
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 14 czerwca 1937 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dn. 26 lutego 1926 r. do art. 2, 3 i 5 ustawy o mierniczych przysięgłych	197	Pismo okólne Ministerstwa R. i R. R. z dn. 19 czerwca 1937 r. w sprawie stosowania ustawy o ograniczeniu obrotu nieruchomościami powstałymi z parcelacji	236
Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 21 kwietnia 1937 r. w sprawie ustanowienia wojewódzkich inspektorów zabudowy	198	Pismo okólne Ministerstwa R. i R. R. z dn. 9 lipca 1937 r. w sprawie wykonania ustawy o ograniczeniu obrotu nieruchomościami powstałymi z parcelacji	237
Pismo okólne Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 24 marca 1937 r. w sprawie uprawnień służby folwarcznej przy parcelacji	198	Pismo okólne Ministra R. i R. R. w sprawie wykonania art. 6 ustawy o ograniczeniu obrotu nieruchomościami powstałymi z parcelacji	237
Dziennik urzędowy M. R. i R. R. Nr. 9, 1937 r.	219	Pismo okólne Ministerstwa R. i R. R. z dn. 30 lipca 1937 r. w sprawie zabudowy działek o charakterze nierolniczym przy parcelacji rządowej	238
Pismo okólne Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 10 kwietnia 1937 r. w sprawie ograniczenia obrotu nieruchomościami powstałymi z parcelacji	220	Pismo okólne Ministra R. i R. R. z dn. 30 sierpnia 1937 r. w sprawie służby melioracyjnej w Ministerstwie	238
Pismo okólne Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 21 lipca 1937 r. w sprawie informowania stron w sprawie nabycia ziemi	220	Okólnik Nr. 12 Ministra R. i R. R. z dn. 5 listopada 1937 r. w sprawie kwalifikowania nabywców przy parcelacji	255
Dziennik urzędowy M. R. i R. R. Nr. 10, 11 — 1937 r.	233	Pismo okólne Ministerstwa R. i R. R. z dn. 18 września 1937 r. w sprawie regulacji hipotek	256
Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia			

WIADOMOŚCI STOWARZYSZENIA MIERNICZYCH PRZYSIĘGLYCH R. P.

ARTYKUŁY.

III-ci Zjazd Delegatów STOMP w Katowicach	98
Problem katastru gruntowego w Polsce. Inż. F. Tyski	104
Konsolidacja miernictwa w Polsce. Inż. J. Kobyliński	108
Zagadnienie osiedli wiejskich w związku z przebudową ustroju rolnego na terenach województw centralnych i wschodnich. Inż. W. Nowak	122
Mierniczy górnicy. Inż. W. Kornaciewicz	133

MEMORIAŁY I PISMA DO WŁADZ.

W sprawie podniesienia cen za wykonanie prac scaleniowych przez mierniczych przysięgłych. Memoriał Zarządu Głównego	18
O kredyt w Państwowym Banku Rolnym dla mierniczych przysięgłych, wykonywujących prace scaleniowe. Pismo Zarządu Głównego do Państwowego Banku Rolnego.	47
O zrównanie opłat za prace pomiarowo - agrarne, stosowanych na Wołyniu, z opłatami województw centralnych. Memoriał Wołyńskiego Oddziału Wojewódzkiego STOMP	66
O uporządkowanie stosunków w zawodzie mierniczym na terenie Pomorza. Pismo Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego STOMP do Pana Wojewody Pomorskiego	159
O uzupełnienie napisu przed kancelarią mierniczego przysięgłego. Pismo Zarządu Głównego do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych	160
O podwyżkę norm wynagrodzenia za wykonanie prac scaleniowych. Pismo Zarządu Głównego do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych	199
W sprawie uproszczeń pomiarowych. Pismo Zarządu Głównego do Ministerstwa R. i R. R.	239

NEKROLOGIA.

Ś. P. Józef Bukowski	18
Ś. P. Lucjan Szymański	18
Ś. P. Ryszard Wiński	18

INFORMACJE.

III-ci Zjazd Delegatów	20
Kurs przygotowawczy do egzaminów na miern. przysięgłych	20
Zza kulis na drogę sądową	20
Program Zjazdu Delegatów w Katowicach	48
Zniżka kolejowa dla uczestników Zjazdu w Katowicach	48
Wydawanie zaświadczeń praktykantom	48
Delegacja Stowarzyszenia u P. Ministra Rolnictwa i Ref. Rol.	68
Obniżenie opłat katastralnych	68
Ukonstytuowanie się Zarządów Oddziałów Wojewódzkich	68
Władze Główne Stowarzyszenia Mierniczych Przysięgłych R. P.	159
Z działalności Zarządu Głównego.	159
Ukonstytuowanie się Zarządów Oddziałów Wojewódzkich	160
Regulamin Sekcji	179
Uruchomienie kredytu w Państwowym Banku Rolnym dla członków Stowarzyszenia.	180
Prace scaleniowe na Wołyniu nie będą uruchomione	180
Uzupełnienie napisu przed kancelarią mierniczego przysięgłego	180
Pośrednictwo pracy	180
Ponowne przyjmowanie do Stow. skreślonych z listy członków	180
O usprawnienie realizowania kredytu P. B. R.	199
Podziękowanie Komitetu Uczczenia 10-lecia Pracy Wojewody Wł. Jaroszewicza	199
Ubezpieczenie operatów pomiarowych	199
Powołanie Komisji Scaleniowej	199
Wybór rzeczownika dyscyplinarnego Głównego Sądu Kol.	199
Ukonstytuowanie się Zarządu Śląskiego Oddziału Wojewódz.	199
Regulamin obrad Zjazdu Delegatów i Walnych Zgromadzeń Oddziałów Wojewódzkich STOMP.	199
O usprawnienie prac scaleniowych na terenie Białostockiego Urzędu Wojewódzkiego	239
Kurs przygotowawczy dla kandydatów na mierniczych przysięgłych	239
Z działalności Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego	239

Prosimy wznowić prenumeratę na r. 1938

WARUNKI PRENUMERATY PRZEGLĄDU MIERNICZEGO W ROKU 1938

Prenumerata roczna — 24 zł, półroczna — 12, kwartalna — 6 zł

Członkom Stowarzyszenia Mierniczych Przysięgłych R. P., Koła Inżynierów Mierniczych przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie i Izby Inżynierskiej we Lwowie przysługuje 20% zniżka. Praktykantom mierniczym, odbywającym praktykę u mierniczych przysięgłych, w instytucjach państwowych i samorządowych (zaświadczenie) — 30% zniżka. Studentom Szkół Akademickich i słuchaczom Szkół Mierniczych — 50% zniżka. Mierniczym, nie mającym pracy na umotywowane podanie — bezpłatnie. Zbiorowa prenumerata P. M., z uwagi na niedostateczne dotychczasowe wyniki, w r. 1938 nie będzie stosowana.

Prenumeratę należy wpłacać na konto w P. K. O. — 4376, Przegląd Mierniczy.

ARYTMOMETRY

ORIGINAL-ODHNER

MODEL 7

MONTAŻ WŁASNY

G. GERLACH

Warszawa, Ossolińskich 4, tel. 601-77.

**NAPOTYKANE BRAKI I WADY
W OPERATACH POMIAROWYCH**

oraz

**WSKAZÓWKI CO DO WŁAŚCIWEGO
SPOSOBU SPORZĄDZANIA OPERATÓW**

S. T. SMOLSKI

Kierownik Oddz. Pomiarów Rolnych Białostockiego Urzędu Wojew.

Niezbędny Informator dla mierniczych i wykonywujących prace, związane z przebudową ustroju rolnego.

Cena 2 zł 50 gr

WYDAWNICTWO PRZEGLĄD MIERNICZY

POLECA

A. PAPIER DO PLANÓW MIERNICZYCH

Rozmiar w m	Niepodklejony	Podklej. płótnem	
		ręcznie	fabr. (rol.)
10 × 1.50 (rola)	35 zł.	—	140 zł.
1 × 1.50	4 „	—	15 „
1 × 0.70 (arkusz)	1 „ 80 gr.	5 zł.	8 „
z siatką 10 cm. kwadratów			
0.5 × 0.5	2 zł. — gr.	—	—
0.5 × 0.7	2 „ — gr.	3 zł. — gr.	4 zł. 50 gr.
0.7 × 1.0	3 „ 50 gr.	6 zł. 50 gr.	9 zł. 50 gr.

Siatka na innych wymiarach papieru jest wykonywana na zlecenie w ciągu 2 dni

B. KALKA PŁÓCIENNA (kolor niebieski lub biały)

Rolka 20 m. × 100 cm. . . . 75 zł. (1 m. b. . . . 4 zł.)
Rolka 20 m. × 142 cm. . . . 200 zł. (1 m. b. . . . 13 zł.)

C. KALKA PAPIEROWA (kolor niebieski lub biały)

Rozmiar w m	Grubość	Cena			
		Woskowana		Wodny pergam.	
		Rola	1 m. b.	Rola	1 m. b.
20 × 1.—	cienka	—	—	15. — zł.	1.—
20 × 1.—	średnia	25. — zł.	1.50	20. — „	1.20
20 × 1.50	„	35. — zł.	2.20	30. — „	1.60
20 × 1.—	gruba	35. — zł.	2.—	— „	—
60 × 1.50	„	60. — zł.	4.—	— „	—

„INŻYNIER KOLEJOWY”

CZASOPISMO MIESIĘCZNE POŚWIĘCONE
SPRAWOM KOLEJNICTWA I KOMUNIKACJI

Wychodzące od r. 1924

przy dużym bogactwie treści jest jednym z najważniejszych i najbardziej poczytnych polskich czasopism technicznych.

Na łamach „INŻYNIERA KOLEJOWEGO” oprócz tematów, przeznaczonych dla kół fachowców, omawiane są także zagadnienia ogólne komunikacji, mogące zainteresować również i szerszy ogół.

Do każdego zeszytu „INŻYNIERA KOLEJOWEGO” dołącza się jako bezpłatny dodatek „PRZEGLĄD ZAGRANICZNEGO PIŚMIENNICTWA KOLEJOWEGO”, wydawany nakładem Ministerstwa Komunikacji. W dodatku tym podawane są streszczenia wybitniejszych prac z dziedziny kolejnictwa i komunikacji, publikowanych w prasie zagranicznej.

Prenumerata czasopisma wynosi: rocznie **zł 25**, dla pracowników kolejowych **zł 20**.

Cena numeru pojedynczego: **zł 2.50**, dla pracowników kolejowych **zł 2**.

Redakcja i Administracja:

Warszawa, ul. Krucza Nr 14, m. 4.

Telefon 9-60-82. P. K. O. konto 9525.

WZORY MIERNICZE, KOMASACYJNE I PARCELACYJNE

NA KŁAD WYDAWNICTWA

PRZEGLĄD MIERNICZY

Nowe wzory scaleniowe So.

1. Zaświadc. urzędu gmin. o posiadaniu gruntów	3 gr.
2. Wezwanie do wzięcia udziału w zebraniu rady uczestników scalenia wsi	3 gr.
3. Protokół zebrania uczestników scalenia wsi	5 gr.
4. Protokół posiedzenia rady uczest. scalenia wsi	5 gr.
5. Protokół o wyrażeniu zgody na poddanie scal. grunt., podpadających pod art.3 ust.o scal. grunt. oraz zobow. w sprawie przeniesienia budynków	5 gr.
6. Protokół w sprawie ustalenia wyłączeń gruntów	3 gr.
7. Protokół ustalenia przedstawiciel-współwłaścicieli	3 gr.
8. Zawiadomienie rad scalen. i właścicieli ziemskich o klasyfikacji i szacunku gruntów scalanych	r.
9. Wykaz obliczenia stanu posiad. przed scaleniem	5 gr.
10. Deklaracja oraz zobowiązanie	3 gr.
11. Ogólny rejestr pom.-szacunk. (do planu klasyfik.)	10 gr.
12. Szczeg. rej. pom.-szac. przed scal. bez pom. star. st.	10 gr.
13. Szczeg. rejestr pom.-szac. przed scal. z pom. st.st.	10 gr.
14. Przejściowy szczegół. rejestr pomiarowo-szacunk.	5 gr.
15. Rejestr pomiarowo-szacunkowy po scaleniu	10 gr.
15a. Małe wkładki do wszystkich rejestrów scal.	5 gr.
16. A. Rozrachunek na sieć dróg komunikacji ogólnej	5 gr.
17. B. Rozrachunek na sieć dróg dojazd. i wyłączeń	5 gr.
18. Obliczenie pow. konturów klasyfik.	5 gr.
19. Projekt podziału wspólnot	5 gr.
20. Protokół wyjaśnień w sprawie skarg i oświadczeń uczest. scal. na uczest. st. st. posiad.	5 gr.
21. Skorowidz alfabetyczny do rejestru pomiarowego	5 gr.
22. Kwestionariusz szczeg. dotycz. projektu scal. gruntów	5 gr.
23. Wykaz starego stanu (tytułów) posiadania	5 gr.
24. Wezwanie do stawienia się na zebranie uczest. scalenia w sprawie ogłosz. wykazów starego stanu posiadania i wykazu szacun. grunt. wsi	3 gr.
25. Prot. w sprawie ustal. opinii uczest. scal. o wyk. stanu posiad. przed scal. oraz szacun. grunt. wsi	3 gr.
26. Wykaz oświadc. uczestn. scal. o ustosunk. się ich do okaz. wyk. stanu posiadania	5 gr.
27. Protokół w sprawie klasyfik. i oszac. gruntów	5 gr.
28. Wykaz klas walności i szczeg. charakt. oszacow. użytków rolnych (załącznik do protokołu)	5 gr.
29. Wezwanie przy utrwal. granic dział. scalonych	3 gr.
30. Protokół utrwalenia granic działek scal.	5 gr.
31. Protokół ustalenia na gruncie stanu posiadania	3 gr.
32. Protokół zaznajomienia uczestników scalenia z wynikiem ustalenia stanu posiadania	5 gr.
33. Protokół w sprawie przeglądania rejestr. pomiarowo - szacunkowych i planu klasyfikacyjnego	3 gr.
34. Pismo mierniczego w sprawie terminu zakończenia czynności, związanych z ogłoszeniem starego stanu posiadania	3 gr.
35. Pismo mierniczego w sprawie zakończenia prac, związanych z utrwal. granic działek scal.	3 gr.
36. Pismo mierniczego w sprawie sprawdzenia na gruncie projektu scalenia	3 gr.
37. Upoważnienie współposiadaczy kolonii	3 gr.
38. Protokół mianowania reprezentanta kolonii	3 gr.

Wzory pomiarowo-agrarne RR.

1. Wezwanie mierniczego przysięgl. (ogólny wzór)	3 gr.
1a. Wezwania graniczne	3 gr.
2. Pismo do inst. państw. o deleg. przedstawiciela	3 gr.
3. Pismo do Zarządu Drogowego	3 gr.
4. Układ pojedynczy	3 gr.
5. Wykazy protokołu granicznego	5 gr.
6. Topografia punktów poligonowych	5 gr.
7. Dziennik pomiarowy	5 gr.
8. Wykaz obliczenia spólrz. ciągów poligon.	5 gr.
9. Wykazy obliczenia powierzchni ze spólrz. . .	5 gr.
10. Wykazy obl. pow. z domiarów (dwa wzory)	5 gr.
11. Wykazy obliczenia powierzchni planimetrem	5 gr.
12. Wykazy obliczenia powierzchni kompleksów przy pomocy sieci kwadratów	5 gr.
13. Wykazy obliczenia spólrz. węzłowych	5 gr.
14. Wykazy obl. azymutów przy punktach węzłow.	5 gr.
15. Wykazy oblicz. azym. i długości boków ze spólrz.	5 gr.
16. Wykazy rachunku projektowania	5 gr.
17. Wykaz projektowania działek wzgl. kompleksów	5 gr.

18. Wykaz miar	5 gr.
19. Rejestry pomiarowe	5 gr.
20. Rachunek miern. przys. na wykonane prace	3 gr.

Wzory miernicze b. Min. Rob. Publ. R.P.

1. Topografia punktów sieci triangulacyjnej III	15 gr.
2. Topografia punktów sieci poligonowej IV	15 gr.
3. Dziennik pomiaru ką. poziom. sieci triangul. V	8 gr.
4. Orientowanie kierunków VI	15 gr.
5. Wyrównanie stanowisk VII	15 gr.
6. Dziennik pomiaru ką. poziom. sieci poligon. VIII	8 gr.
7. Obliczenie niedostępnego punktu IX	15 gr.
8. Redukcja pomiarów mimośrodkowych X	15 gr.
9. Obliczenie trójkątów XI	15 gr.
10. Obliczenie kątów póln. i długości boków XII	15 gr.
11. Obliczenie wcinania wstecz XIII	15 gr.
12. Obliczenie przybliżonych spólrz. XIV	15 gr.
13. Wyrów. punkt. met. wielokrotnego wcięcia XV	15 gr.
14. Wyrównanie siatki podstawowej XVI	15 gr.
15. Wyrównanie kątów lokalnej sieci triangul. XVII	15 gr.
16. Wykaz spólrz. punktów triang. i polig. XVIII	15 gr.
17. Dziennik pomiaru podstawy latami XX	8 gr.
18. Dziennik pomiaru podstawy taśmą XXa	8 gr.
19. Dziennik niwelacji podstawy XXI	8 gr.
20. Dziennik pomiaru długości boków poligon. XXII	8 gr.
21. Obliczenie ciągów poligonowych XXIII	15 gr.
22. Obliczenie punktów węzłowych poligonów XXIV	15 gr.
23. Obliczenie spólrz. punkt. posilkow. XXVI	15 gr.
24. Obliczenie powierzchni ze spólrz. XXX	15 gr.
25. Obliczenie powierzchni działek XXXI	15 gr.
26. Rejestr pomiarowy XXXII	15 gr.
27. Dziennik pomiaru azymutu XXXIII	15 gr.
28. Obliczenie azymutu XXXV	15 gr.
29. Dziennik niwelacji XXXV	8 gr.

Dzienniki pomiarowe Dz.

1. Książeczki tachymetr., niwelac. (bez szkicown.)	2 zł. 50 gr.
2. " " " " (mniej objętość)	1 zł. 50 gr.
3. Zeszyty dziennika (ze szkicownikiem):	
a) do pom. kątów, b) niwel., c) tachym 40 kart	1 zł. 50 gr.
" " " " " " " " " " " " " " " "	20 kart 1 zł. — gr.
" " " " " " " " " " " " " " " "	10 kart — zł. 60 gr.
4. Zesz. dzien. niwel. lub tachym. (bez szkic.)	40 k. 1 zł. — gr.
" " " " " " " " " " " " " " " "	20 k. — zł. 60 gr.
" " " " " " " " " " " " " " " "	10 k. — zł. 35 gr.
5. Arkusze dzien.: a) do pomiaru kątów, b) niwel., c) tachym. (ze szkicownikiem)	— zł. 5 gr.
6. Arkusze dzien.: a) do pomiaru kątów, b) niwel., c) tachym. (bez szkicownika)	— zł. 3 gr.

Wzory Parcelacyjne P.

1. Przedwstępne umowy kupna - sprzed. (og. wzór)	10 gr.
1a " " " " " " " " " " " " " " " "	10 gr.
2. Wvkazy nabywców parcel	15 gr.
3. Zgłoszenia nabywców	15 gr.
4. Podania do Państw. Banku Roln. o udziel. pożycz. na kupno gruntu	10 gr.
5. Kwestjonariusz statystyczny (dla P. Banku Roln.)	5 gr.
6. " " " " " " " " " " " " " " " "	10 gr.
7. Zaświad. gminne o zawoździe nowonab. parcel	5 gr.

Rejestry Tow. Kred. Ziem. T.K.

1. Rejestr pomiarowy	20 gr.
2. Rejestr klasyfikacyjny	20 gr.
3. " " " " (wkładka)	10 gr.

Wzory różne R.

1. Umowa między mierniczym przysięgłym a mierniczym na wykonanie prac scaleniowych	25 gr.
2. Umowa między mierniczym przysięgłym a personelem pomocniczym na wykonanie prac pomiar.	25 gr.
3. Teczki-akta postępowania technicznego (opraw.)	70 gr.
4. Teczki w opr. płóc. do dzienników pom. (znorm)	3 zł.
5. Okładki do rejestrów pomiarowych (oprawione)	70 gr.
6. Okładki ozdobne do rej. pom. (z tłocz. napisem)	80 gr.
7. Dziennik zamówień i wydanych dokumentów	10 zł.
8. Legitymacja dla praktykantów miernicznych	1 zł. 50 gr.
9. Oblicz. przybl. spólrz. zap. rozw. Pothenota	30 gr.